

2005. október-november

KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS KÖRNYEZETPOLITIKA

HÍREK AZ EURÓPAI UNIÓBÓL

GMO
TÖMEGKÖZLEKEDÉS
FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS
AGRÁR KÖRNYEZETVÉDELEM
REGIONÁLIS POLITIKA-VIDÉKFEJLESZTÉS
NATURA 2000-BIODIVERZITÁS-TERMÉSZETVÉDELEM
VEGYIANYAG-POLITIKA-VEZÉLYES ANYAGOK
BIOÉLELMISZER, HELYI TERMÉK
IPARI SZABÁLYOZÁS
HULLADÉKGAZDÁLKODÁS
TÖMEGKÖZLEKEDÉS
KLÍMA

UTÁNUNK A VÍZÖZÖN:

az EU éghajlati találkozói
kimenetele - kontra növekvő
éghajlati tudatosság

Az Európai Unió központi szerepet játszik a globális éghajlati tárgyalásokban. Az EU nemcsak vezető szerepet vállalt a múltban, segédkezve a mai Kiotói Jegyzőkönyv létrehozásában, de egyre inkább nő a megértés és a tudatos figyelem az éghajlatváltozás súlyos következményeivel kapcsolatban. Azonban az EU az elkövetkezendő tárgyalásokat illetően vonakodik megegyezni egy kezdeményező és ambiciózus programban. Az egymást követő, hivatalos és informális találkozók emiatt nem mozdították eddig a kérdést sokkal előrébb.

A TARTALOMBÓL

FORRÁSBAN A VEGYI ÜST 2:
JAVASLATOK ÉS VITÁK- KÜSZÖBÖN
AZ EU ÚJ VEGYIANYAG-SZABÁLYOZÁSA
7. oldal

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG ÚJ IPARPOLITIKAI
KEZDEMÉNYEZÉSE
9. oldal

AZ AGRÁRIUM ÉS A VIDÉKFEJLESZTÉS FŐ KÉRDÉSEI-
GRÁF JÓZSEF MINISZTER A SZEPTEMBER 29-IKI
KÖRNYEZETPOLITIKAI FÓRUMON
12. oldal

GMO HÍREK
17. oldal

ATOMENERGIA HÍREK
19. oldal

TALAJ -KÉRDÉSEK
19. oldal

MINDENRE VAN ENERGIÁNK?
20. oldal

ELSŐ FELVONÁS: OKTÓBER 17., AZ EU KÖRNYEZETVÉDELMI TANÁCS ÜLÉSE

Október 17-én Luxemburgban a tanácsülésen az EU-25-ök környezetvédelmi miniszterei és Románia illetve Bulgária vettek részt. Az éghajlatváltozás programpont alatt megegyeztek a hivatalos uniós álláspontról az ENSZ éghajlati tárgyalások legfontosabb eseményére, az ENSZ Részes Felek Konferenciájára (COP11/MOP1).

Az álláspontot tartalmazó tanácsi záródokumentum szövegét EU-szerte megvitatták az ülés előtti hetekben. (Legutolsó változat: http://www.foeeurope.org/climate/download/CouncilConcl_ver11Oct_st12991_en05.pdf)

A szöveg nem utal arra, hogy az iparosodott országoknak szükséges megegyezniük abszolút kibocsátás-csökkentési számokban. Nem fejt ki, mekkora felelőssége van a gazdag országoknak (beleértve az EU-t) abban, hogy a fejlődő országok fejlődését úgy segítsék, hogy közben az éghajlatváltozás ellen is tesznek. A záródokumentum-tervezet még tartalmazott utalásokat az iparosodott országokat érintő közép-és hosszú távú célokra, de a záródokumentumból már kivették, ("a Tanács úgy érezte, hiba lenne ebben a szakaszban túl sokat előírni"). Amúgy is mindkét cél a jelenlegi tudományos eredményeket, azok javaslatát tekintetbe véve túl kevésnek bizonyul.

(folytatás a 2. oldalon)

A HÍRLEVÉL KIADÁSÁHOZ

A KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM
KÖVICE 7.3. KERETE AD TÁMOGATÁST

(folytatás az 1. oldalról)

UTÁNUNK A VÍZÖZÖN: AZ EU ÉGHAJLATI TALÁLKOZÓI KIMENETELE-KONTRA NÖVEKVŐ ÉGHAJLATI TUDATOSSÁG

(Néhány ország: Ausztria, Olaszország és Lengyelország próbálta kivetetni a hosszútávú csökkentési szükségesség részt.) A nemzetközi tárgyalások befejezési határidejét sem szabták meg, pedig a nemzeti szintű megvalósítás időigényes. A 2012 utáni egyeztetésekről szóló szövegrészből hiányzik az egyértelmű állítás, hogy az iparosodott országoknak folytatni kell az abszolút és kötelező érvényű kibocsátás-csökkentést. A záródokumentum szinte egyetlen pozitívuma, hogy megerősíti az uniós célt, miszerint a globális átlaghőmérséklet-emelkedést 2°C alatt kell tartani.

Mindeközben október közepén az Európai Parlament környezetvédelmi bizottsága felhívott minden fejlett államot, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésében célozzák meg a 15-30%-ot 2020-ra és 60-80%-ot 2050-ra. Az EU vezetői anno elfogadták hivatalos EU politikai álláspontnak az első célt a tavaszi Tanácsülésen, de a másodikat nem. A bizottság további sürgető javaslatai: ld. http://www.europarl.eu.int/comparl/envi/default_en.htm, és http://www.europarl.eu.int/meetdocs/2004_2009/documents/

MÁSODIK FELVONÁS: AZ EURÓPAI ÉGHAJLATVÁLTOZÁSI PROGRAM II-T (ECCP II) ELINDÍTÓ KONFERENCIA, OKTÓBER 24., BRÜSSZEL

A konferenciáról szóló összefoglalónkat ld. 5. oldalon.

Ugyanezen a találkozón a brit környezetvédelmi miniszter, Elliot Morley elmondta, hogy ne várjanak túl sok előre lépést a nemzetközi 2012 utáni éghajlatpolitikai keretről való megegyezést illetően a montreali csúcson. Sztavrosz Dimasz EU környezetvédelmi biztos sem nyilatkozott optimistábban ebben a kérdésben: "Nem valószínű, hogy az államok megegyeznek minden kulcselemben, pl. az időléptékben".

ECCP II <http://europa.eu.int/comm/environment/climat/eccp.htm>. <http://www.ieep.org.uk/>

HARMADIK FELVONÁS: A G8 MINISZTEREK LONDONI TALÁLKOZÓJA

A G8 (gazdaságilag legfejlettebb) és 12 fejlett illetve fejlődő állam energiaügyi és környezetvédelmi miniszterei informális találkozót tartottak a globális felmelegedés témakörében november 1-jén Londonban. Az éghajlatváltozásról, tiszta energiáról és fenntartható fejlődésről szóló párbeszédet idén nyáron kezdeményezte az Egyesült Királyság a megosztottságok áthidalására. A konkrét célkitűzések helyett a megfelelő partnerség kialakításáról esett szó. Ld.:

<http://www.number-10.gov.uk/output/Page8414.asp>.

<http://www.defra.gov.uk/news/latest/2005/climate-1102.htm> <http://www.g8.gov.uk/servlet/>

Miért vonakodik az EU?

Az EU vonakodása az ambíciózus és kezdeményező program kidolgozása ellen azzal magyarázható, hogy féltik a gazdasági fejlődést (pontosabban hogy az éghajlatváltozás elleni lépések akadályozhatják azt). E félelmek figyelmen kívül hagyják az éghajlatváltozás enyhítésének hatalmas gazdasági potenciálját, pl. innovációk gerjesztése és a tiszta energia-alternatívák keresése is előnyös a gazdaság számára, magas foglalkoztatási lehetőségeket rejt a megújuló energiaipar (250 ezer embert foglalkoztat a megújuló szektor Spanyolországban, Dániában és Németországban. A fosszilis tüzelőanyagoktól pl. olajtól való függésünk csökkenhet, csökkentve ezzel a szénből olajból vagy gázból történő energia-termelés évi 60-90 milliárd EUR külső (externális) költségét - és elkerülve egyúttal az éghajlatváltozás előrejelzett hatásainak magas költségeit.

Mit kell(ene) tennie az EU-nak?

Az ENSZ tárgyalásokban a vezető szerep megőrzéséhez az Uniónak a következőket kellene tennie: (a Föld Barátai Európa zöldszervezet javaslatai voltak a tanácsülésre):

* Rögzítse: az EU megfelelő szerepet vállal a Kiotói Jegyzőkönyv **új kötelezettségvállalási periódusáról szóló tárgyalásokban**, és teljesíti a Jegyzőkönyvben foglaltakat legkésőbb 2008-ra.

* **Erősítse meg: a közép- és hosszútávú kibocsátás-csökkentés szükséges** - mínusz 30% 2020-ra és mínusz 80% 2050-re, az 1990-es szintekhez képest.

Tegye egyértelművé: egy új kötelezettségvállalási periódus abszolút és kötelező kibocsátás-csökkentéseket jelent az iparosodott országoknak. A célok múltbeli, összegzett, fejenkénti kibocsátásokon alapuljanak, és a cselekvéshez szükséges gazdasági potenciálon.

* Jelentse ki egyértelműen: **bármilyen éghajlatpolitikai helyzetben az iparosodott országok nyújtsanak pénzügyi és technológiai segítséget, transzfert a szegény országoknak, ezzel lehetővé téve, hogy azok éghajlatbarát fejlődési utat válasszanak** (az iparosodott országok szerepe jelentős a krízis okozásában).

* Ismerje el: **szükséges a Tiszta Fejlesztési Mechanizmus (CDM) reformja, hogy az valóban a fenntartható fejlődést szolgálja** az Arany Standardnak (www.cdmgoldstandard.org) meg kell felelnie, és az

atomerőművek, telepített erdők és nagy vízerőmű-gátak állandó kivételt képezzenek a CDM alól.

* Ismerje el, hogy az **éghajlatváltozás fejlődő országbeli áldozatainak kárpótlása kötelesség**, a szennyező fizet alapelvnek megfelelően. Az iparosodott országok kötelessége legyen megfelelő alkalmazkodási és katasztrófaelhárítási támogatást adni.

Egy esély: az ENSZ éghajlati tárgyalások

A november 28. és december 3. között Montrealban tartandó tárgyalás egyszerre az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény aláíró feleinek 11. találkozója és a Kiotói Jegyzőkönyv részes feleinek első találkozója.

Az eljövendő tárgyalások kulcsfontosságúak, mivel ekkor indulnak el a tárgyalások a 2012 utáni teendőkről, amikor a Kiotói Jegyzőkönyv jelenlegi rendelkezései befejeződnek. Erre maga a Jegyzőkönyv kötelezi az államokat, illetve arra, hogy 2006-ban a felek vizsgálják felül a teljes Jegyzőkönyvet és annak mechanizmusait.

Nehéz helyzetben vagyunk. Az EU-s kibocsátási szintek csak 1.7%-kal vannak az 1990-es szintek alatt, míg mostanára kb. 5%-kal kellene alatta lenniük, ha lineáris csökkenési tendenciát feltételezünk 1990 és 2010 között, hiszen most az első vállalási periódus (2008-2012) felénél járunk. A tárgyalásokban vállalt vezető uniós szerepre nagy szükség van a sikerhez. Az Egyesült Államok továbbra sem hajlandó valódi lépéseket tenni az éghajlatváltozás kezelésére, és többek között Kína és India gyorsan fejlődő gazdasága pedig nagy kibocsátás-emelkedést vetít előre a fejlődő országoknál. A Tiszta Fejlesztési Mechanizmus (a Kiotói Jegyzőkönyv egyik mechanizmusa, eszköze) nem hozta a várt eredményeket. Ugyanakkor az éghajlatváltozás töretlenül zajlik. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) becslése szerint minden évben 150 ezer ember hal meg az éghajlatváltozás hatásából adódóan.

Klíma-üzenőfal

A nyár folyamán a Föld Barátai Európa tagszervezetei a november végi montreali ENSZ éghajlatváltozási konferenciára való felkészülés jegyében elindították a **Klíma-korzó kampányt**. A kampány keretében 40x40 cm-es falapokra ("járólapokra") üzeneteket gyűjtöttek, hogy arra ösztönözzék a világ vezetőit, tegyenek végre érdemi lépéseket az éghajlatváltozás kockázatainak csökkentésére.

Az összegyűjtött több ezer üzenetből az októberi környezetvédelmi tanács idején megszervezett akciónapra a Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ) hat aktivistájának részvételével a Föld Barátai egy száz méter hosszú falat építettek fel. A tanácsülés megkezdése előtt pedig az elnöklő brit környezetvédelmi miniszternek átadtunk 27 kis méretű (20x20 cm-es) "járólapot", amelyen az európai környezetvédelmi miniszternek címzett üzenetek sze-

repelnek. A visszajelzések szerint, a "járólapokat" a miniszterek meg is kapták, s a nap folyamán közülük többen - köztük Dimasz, az EU környezetvédelmi biztosa, Persányi Miklós magyar, valamint a luxemburgi és a német környezetvédelmi miniszter is - kijöttek az utcára, és megtekintették a rendkívül látványos "klíma-üzenőfalat".

http://www.foeeurope.org/press/2005/JK_17_Oct_Council.htm

Az akció Montrealban is folytatódik.

A TUDOMÁNY AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁSRÓL

Bár a tudomány még nem képes pontosan előrejelezni az éghajlatváltozás hatásait, a világ éghajlati rendszeréről alkotott képünk, felfogásunk javul. Az alábbiakban foglaljuk össze a közelmúlt fontosabb tudományos eredményeit:

Hurrikánok megerősödése a globális felmelegedés következményeként

A Nature tudományos szaklapban publikált kutatási eredmények szerint (2005 augusztus) az éghajlatváltozás miatt megnövekedett tengerfelszíni hőmérsékletek több, intenzívebb hurrikánképződéshez fognak vezetni. A Massachusetts-i Technológiai Intézet klimatológusa (Prof. Kerry Emanuel) szerint az Atlanti- és Csendes-óceáni térségben a nagyobb viharok erőssége 1970-es évekhez képest 50%-kal nőtt. (Nature, 4 August 2005: "Increasing destructiveness of tropical cyclones over the past 30 years", by Kerry Emanuel)

Stavrosz Dimasz az "üzenő falnál" aktivistákkal

A Föld termőtalaj felszíne kiszáradóban van

Az Egyesült Államok Országos Légköri Kutatási Központja (NCAR) elemzése (<http://www.ncar.ucar.edu>) azt mutatta ki, hogy az éghajlatváltozás következményeként az elmúlt 30 évben a Föld termőterületeinek súlyos aszályllyal sújtott aránya több, mint megduplázódott az 1970-es évektől a 200-es évek elejéig. A kivételesen száraz feltételeknek kitett globális földterület aránya 10-15% -ról (1970) 30%-ra nőtt 2002-ra.

(folytatás a 4. oldalon)

(folytatás a 3. oldalról)

A Sarkvidék olvadóban

A Sarkvidéki Éghajlat Hatásvizsgálat (<http://www.acia.uaf.edu>.) jelzi, hogy a régió drasztikus változásokon megy át, beleértve a gleccserek és tengeri jég visszahúzó-dását, az állandóan fagyott (permafrost) területek felolvadását, az óceáni és légköri körülmények változását melyek valószínűsíthetően tönkreteszik az őslakos közösségeket, az élővilágot és a gazdasági tevékenységeket. A Sarkvidék talán visszafordíthatatlan melegedési fázisba lépett, amely felgyorsítja a sarki jégtakaró elvesztését. Olyan gyorsan olvad, hogy a régió több hőt kezd a Naptól ab-

szorbeálni, amely egyre több jég olvadását vonja maga után, azaz az olvadás-fűtés ördögi köre alakulhat ki.

A fajok negyede kihalhat

A Nature egy másik cikke arra figyelmeztet, hogy az emelkedő hőmérséklet előrejelezhetően mértékű globális állat- és növényfaj kihalásokat fog eredményezni. Végző fokon a ma ismert állat- és növényfajok negyede kihal-

hat a következő 50 évben, amely az emberi populációnak is nagy fenyegetést jelent, hiszen túlélésünkhöz a természetre vagyunk utalva. (Extinction risk from climate change; Thomas et al.; Nature 2004, vol. 427.)

Elszabadult éghajlatváltozás

Egyre több jel mutat arra, hogy még ha az üvegházgáz-kibocsátás ma meg is szűnne, az 1.3°C-os globális átlagos hőmérséklet-emelkedés elkerülhetetlen, a légkörben az eddigiek során felhalmozódott gázok miatt. A brit miniszterelnök által felállított éghajlatváltozási munkacsoport előrejelzett egy gyorsan közeledő fordulópontot "ahonnan nincs visszatérés" (ez akár 10 éven belül bekövetkezhet), melyen túl a krízisek és tünetek visszafordíthatatlanná válnak. (Meeting the climate challenge; International Climate Change Taskforce; January 2005)

A hamburgi Max-Planck meteorológiai intézet (MPI-M) kutatóinak számításai szerint a következő száz évben gyorsabban változik majd a Föld éghajlata, mint eddig valaha.

A német klímakutató intézet (Deutsches Klimarechenzentrum) szuperszámítógépén az MPI-M kutatói komplex klímamodelljük alapján kiszámították, hogy legkésőbb az évszázad végére négy fokkal emelkedik a Föld átlaghőmérséklete, a tengerek vízszintje pedig átlagosan akár 30 centiméterrel emelkedhet.

A nyári időszakokra a kutatók adott feltételek fennállása mellett az északi sarki jégtakaró teljes elolvadását jelzik előre. Európában a száraz és meleg nyarak számának növekedését várják, de nem maradnak el a szélsőséges áradással járó esős időszakok sem.

http://www.dkrz.de/dkrz/science/IPCC_AR4/scenarios_AR4_Intro?setlang=en_US

Mozgókép arról, hogy mi várhat ránk a század végéig:

http://www.dkrz.de/movies/A2_B1_T2M_1980_2100_480_1.0MBit.mpg

SZÉNBEFOGÁS- ÉS TÁROLÁS- EGY TECHNOLÓGIA KORLÁTAI

A technológia lényege: a szén-dioxidot a termelés helyén különválasztják és hosszú távon tárolják (föld alatti tárolók, tengerbe injektálás stb.)

Az ENSZ Éghajlatváltozási Kormányközi Testülete (IPCC) szeptember végén kiadott jelentése szerint a szénbefogás- és tárolás kérdésében több akadály is felmerül, amelyek miatt nem ad megnyugtató választ a globális felmelegedésre (egyes tanulmányok szerint a szén föld alatt történő különválasztása akár a 2100-es kibocsátás-csökkentési célok 55%-át is megoldhatja)

Sajnos a jelentés szerint a témában a tanulmányokban sok a bizonytalanság. Például a földalatti tárolók valódi kapacitása továbbra is ismeretlen. Ráadásul hacsak a kormányok nem vetnek ki költséget a széndioxid-kibocsátásra, nem lesz ösztönzés a szén-különválasztás használatára. A szénbefogás egymagában felviszi a fosszilis tüzelőanyagokkal működő erőművek költségét, hiszen a szénbefogás miatt az erőmű akár 40%-kal több energiát fogyaszthat a szénbefogást nem végző erőművekhez képest. Technológiai, egészségügyi, környezeti és jogi kérdéseket kell megválaszolni a módszer elterjesztése előtt. Fontos jogi kérdés például, hogyan kezelné a nemzetközi jog a nemzetközi tengerekbe való széndioxid-injektálást.

Ahhoz, hogy az energia szektor (amely a teljes CO₂-kibocsátás 40%-áért felelős) elfogadható költséggel tudja a technológiát használni, a széndioxid-csökkentés ára 25-30 USA dollár/CO₂ t fölé kellene menjen, a projektek élettartama alatt.

A jelentés megmutatta a technológia korlátait, és rávilágított a megújuló energiák és az energiahatékony technológiák fontosságára.

<http://www.ipcc.ch/activity/ccsppm.pdf>

EURÓPAI ÉGHAJLATVÁLTOZÁSI PROGRAM (ECCP II) Érdekképviseleti konferencia, október 24., Brüsszel

Tudósítónk: *Christelle Otto (Európai Környezetvédelmi Iroda, EEB)*

Az Európai Éghajlatváltozási Programot (EÉP-t) 2000 júniusában hozták létre azzal a céllal, hogy azonosítsa a környezet- és a költség szempontjából leghatékonyabb uniós intézkedéseket, melyek lehetővé teszik az EU számára, hogy a kiotói vállalásait teljesítse, azaz az üvegházgáz-kibocsátásában az 1990-es szintekhez képesti 8%-os csökkentést. Az októberi konferencia indította el az EÉP második fázisát.

A plenárison **Sztavrosz Dimasz** környezetvédelmi biztos pozitívan értékelt az EÉP első fázisát és megemlégett néhány sikeres intézkedést, mint például az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszere (EU ETS), amely erősen piacalapú eszközként 2005 januárjában indult. Kiemelte annak fontosságát, hogy kezdeményező módon további lépéseket tegyünk az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodáshoz, mely közreműködés egyúttal tovább kell lépjen a Kiotói Jegyzőkönyv kötelezettségeihez képest.

Elliot Morley (környezetvédelmi miniszter, Egyesült Királyság) hangsúlyozta a Kiotói Jegyzőkönyv teljesítésének megerősítését (amely ez év februárjában lépett életbe) az ENSZ Éghajlatváltozási Konferenciáján november végén Montrealban. Az Egyesült Királyság EU Elnöksége az éghajlatváltozást egyik fő prioritásának tekinti. Üdvözölte az Európai Bizottság kezdeményezését, hogy **különbéle munkacsoportokat alakítsanak** (lásd alább részletebben), és kiemelte, hogy a különböző intézkedések nyomán elért haladásról be kell számolni.

Anders Wijkman (az Európai Parlament tagja) sürgette, hogy az éghajlatváltozást enyhítő intézkedések jobban integrálódjanak be más politikákba, és további javítások történjenek az Épületek direktíván, az uniós kibocsátás-kereskedelmi rendszeren és több erőfeszítést kért az energiahatékonysággal kapcsolatban. Az állampolgárokat jobban be kellene vonni és tájékoztatni, milyen hatással vannak az éghajlatváltozásra. Az uniós beruházások élénkítésére olyan hosszútávú célokra van szükség, melyek perspektívát adnak az üzleti szférának. Az USA-t és a fejlődő országokat még inkább integrálni kell. Az Unió, mint az éghajlatváltozás enyhítésében előljáró, dolgozzon ki legjobb elérhető technológiákat a fejlődő országok számára. Szerinte a WTO szerepét meg kell fontolni az ECCP folyamatban, különben az Unió azt kockáztatja, hogy az energiaigényes iparágak átköltöznek olyan más országokba, ahol nincsenek szabályozva. Az éghajlatváltozásra úgy is kell tekinteni, mint új technológiák kifejlesztése révén fellépő pénzmegtakarítási lehetőségre.

Peter Tjan (Európai Kőolajipari Szövetség) az ipar szemszögéből vizsgálta az ECCP-t. Kritizálta a jelenlegi helyzetet, melyben a kiotói célok elérése nagyrészt az iparon múlik. Egyértelműbb kiosztási intézkedések és az iparnak hosszútávú perspektívák szükségesek, hangoztatta.

Az alacsony széntartalmú üzemanyagok tanúsítását is javasolta.

Tony Long (WWF) szintén üdvözölte az Unió éghajlatváltozás enyhítésében játszott vezető szerepét és az ECCP második fázisának elindítását. Szerinte késedelem nélkül értékelni kell az eddig alkalmazott intézkedések hatékonyságát. Zöld civil nézőpontból (a civil vélemény megtalálható a következő oldalon: http://www.climnet.org/pubs/200510_ECCP_position%20paper.pdf), az ECCP II számos előnnyel jár majd, beleértve **a gazdaság számára jelentkező költségmegtakarításokat és a csökkent mértékű szennyezetttség miatti alacsonyabb egészségügyi kiadásokat**. Long szerint az ECCP-nek nem csak a 2008-2012-es időszakra kell erőfeszítéseit koncentrálnia, hanem további lépésekre is. Szükség van új és ambiciózusabb megújuló energiás célokra 2020-ra vonatkozóan, és a kibocsátás-kereskedelmi rendszer által lefedett ipari szektor hosszabb távú csökkentési céljaira. Várhatóan jelentős CO₂ kibocsátás-csök-

kenés érhető el, ha vonatkozó politikai intézkedések születnek a háztartásokra (pl. jobb szigetelő- és fűtőrendszerek elősegítésével), az energia szektorra (pl. több befektetés a megújuló energiákba), mezőgazdaságra és hulladéokra. A kibocsátás-kereskedelmi rendszer és egy **ökológiai pénzügyi reform** (pl. a nem fenntartható energiák támogatásának beszüntetése és adózási eszköz használata) különösen fontos.

Számos párhuzamos szekció keretében az érdekképviseleti felek megvitatták a kulsckérdéseket, a fontosabb javaslatokat, eredményeket alább összegezzük.

- **Az ECCP I áttekintése:** a fogyasztók és a kis-és közép vállalkozások érdekeinek nagyobb mértékű bevonása javasolt. A meglévő intézkedések jobb integrációja és országos megvalósítása.

- **Alkalmazkodás:** az éghajlatváltozás emberre és természetre gyakorolt hatásának további kutatásokkal történő vizsgálata. Megfelelő és költséghatékony gyakorlat be-

(folytatás a 6. oldalon)

(folytatás az 5. oldalról)

azonosítása, kidolgozása. Szektorális megközelítés, amely többek között bevonja a mezőgazdasági, erdészeti, biodiverzitási, regionális tervezési szakértőket. (Ennek jó példája a magyar VAHAVA projekt, ld. www.vahava.hu)

- **Légi közlekedés:** a légiközlekedésből eredő kibocsátások be fognak kerülni a kibocsátás-kereskedelmi rendszerbe, az időpontja még nem végleges. A környezetre gyakorolt minden hatását meg kell vizsgálni, nem csak a CO₂ kibocsátását. A légiközlekedés kezelésén, irányításán javítani kell. A kiosztást az EU végezze, ne országos alapon történjen.

- **Szénbefogás- és tárolás (CCS)¹** : a környezeti kockázatok és felelősségi kérdések megfontolása. Más megoldásokkal is össze kell vetni. Opcionális: kapcsolat más szektorokkal (pl. vegyi anyagok, cementipar, gázipar, tiszta szén, gázüzemű erőművek). Vázlattev a következőkre: kutatások, jogszabályi keret, befektetések. Az egyértelmű jogi szabályozási keret kiemelten fontos az üzlet számára.

- **Megújuló energiák:** közösségi biomassza akciótervet javasolnak kidolgozni. A megújuló energiák vonatkozásában a fűtés-hűtés fejlesztése. Kutatás és technológiai fejlesztések szükségesek. Az átfogó 2020-as cél megvitatása, mindhárom típusú megújuló energiát együtt tekintve. Az erőforrások mobilizálása, melynek strukturális előnyei is lehetnek. Az erdőkezelést a tűzvédelemmel össze kell kötni. Az éghajlatváltozás erdőkre és más habitatokra való hatásait célzó kutatások elősegítése. A környezet figyelembe vétele szükséges, ha a biomasszából (fából) fontos megújuló energiát nyerünk (pl. a bevitt tápanyagoknak jelentős hatása lehet a talajra). A biomassza használatára környezeti útmutató kidolgozása.

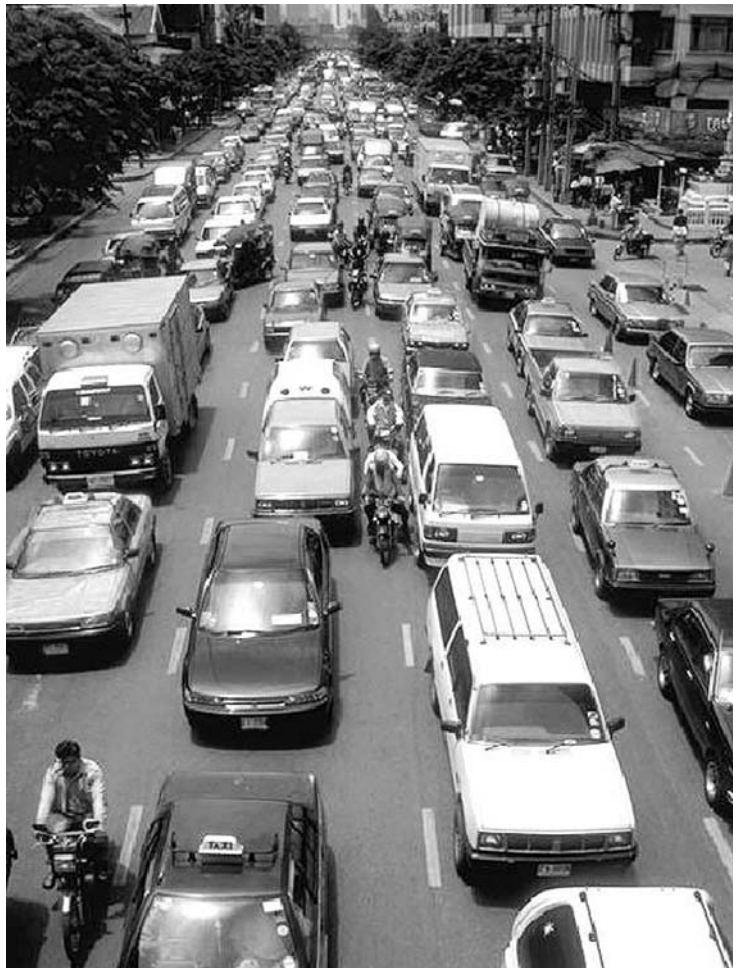
- **Autók CO₂ kibocsátásai:** zömében üzemanyag-hatékonysági szabályozás, ezen túl más elemek pl. javított adózás és címkézés, hirdetésekhez jogszabálygyűjtemény, teherautókra a politika kiterjesztése, autógumik energiacímkézése és szabályozása, bioüzemanyagok tisztítása és javított tesztciklus. Integrált megközelítés, jobban vezethető autók.

- **Energiahatékonyság:** a meglévő technológiák továbbfejlesztése. Főbb akadályok: piacok, szabványok és árstabilitás szüksége. Az eszközök összhangjának javítása. "Energiahatékonysági kultúra kialakítása és a jobb termékminőség kommunikációja. Az alkalmazást ellenőrizni kell. Harmonizáció, teljesítmény-értékelés, a potenciális gazdasági hasznok kutatása. Az energiahatékonyság további lehetőségei rejlenek a társadalmi szektorokban pl. közvilágítás.

- **Technológia-politika:** a különböző politikai területek kombinációja a szektorális megközelítés helyett.

Egyetértés született arról, hogy a különböző intézkedéseket párhuzamosan el kell indítani, a társadalom minden rétege bevonásával. A polgárokat és a helyi hatóságokat jobban be kell vonni. Ha az éghajlatváltozás enyhítésében vezető szerepet játszó EU -nak sikerül lakosait az ügy érdekében mobilizálnia, az jó példát jelenthet a világnak.

A konferencia eredményeit az **Európai Bizottság** fent említett témakörökben rendezendő további **érdekképviseleti fórumaihoz** fel fogják használni. Ezeket 2005 novemberében és 2006 februárja között tartják majd (ECCP áttekintés munkacsoport), egy további márciusban (CO₂ és autók munkacsoport, Légi közlekedés munkacsoport), áprilisban (Hatások és alkalmazkodás munkacsoport), illetve májusban (Szénbefogás- és tárolás mcs.). E találkozók eredményei és a munkacsoportok végbeszámolóit azonnal olvashatók lesznek a Bizottság honlapján

(http://europa.eu.int/comm/environment/climat/home_en.htm). Mindegyik találkozón maximum 30 fő vehet részt, a környezetvédelmi civilszervezeteket is beleértve. Az EEB várhatóan a Hatás és alkalmazkodás munkacsoport-hoz csatlakozik majd.

Összeállította és fordította: Botár Alexa

¹ CCS a széndioxidot kibocsátáskor befogják és tárolják, azaz megakadályozzák, hogy a légkörbe jusson

FORRÁSBAN A VEGYI ÜST 2 : JAVASLATOK ÉS VITÁK

Az EU új vegyianyag-szabályozása a küszöbön

A november 17-ei európai parlamenti végyszavazás előtt számos pengéváltás történt szeptemberi cikkünk óta is az új vegyianyag-szabályozás véglegesítése terén. A történéseket időrendi sorrendben követjük nyomon.

Az Európai Parlament környezetvédelmi bizottsága október eleji szavazása

A REACH-ről való bizottsági szavazás eredményét az európai ipar csalódottan vette tudomásul. Az ipari szektor szerint aggodalomra leginkább a vegyianyag-bejegyzéshez szükséges kockázatkezelő intézkedések "felpuhulása" és a bejegyzésből való kilépés lehetőségét biztosító titkos záradék hiánya ad okot. Több részről figyelmeztetés hangzott el, hogy a fokozottan veszélyes kémiai anyagok 5 éves időtartamra szóló engedélyezése igen nagy adminisztrációs terheket róna a szektorra. Az importkésztmények behozatala szintúgy megnehezülne.

Számos szervezet azonban pozitívként értékelte, hogy a bizottság a kis éves mennyiségű kémiai anyagokra vonatkozó követelményszint könnyítésére voksolt, ami nagy segítség lenne a kis- és középvállalkozások számára. Az Eurocommerce nevű kereskedelmi érdekvédelmi tömörülés üdvözölte a bizottság azon döntését, mely a behozatali cikkek bejelentési kötelezettségét azok vegyianyag-tartalmának koncentrációs határértékéhez kötné.

Az Európai Környezetvédelmi Iroda (EEB) kémiai ügyekért felelős munkatársa, Mecki Naschke szerint "szükséges, hogy a vegyianyag-gyártók elegendő biztonsági információt tegyenek hozzáférhetővé, és adataik kiértékelésének módját világosan, mindenki számára közérthetően tegyék közzé az úgynevezett **Kémiai Biztonsági Jelentésben (Chemical Safety Report)**". (Ez a tanulmány mutatja a kis éves mennyiségű vegyi anyag biztonságos használatára vonatkozó adatszolgáltatás fontosságát. **Annak aki a munkahelyén nap mint nap vegyi terhelésnek van kitéve, nem számít, hogy a gyártó 10 tonna alatti vagy 1000 tonna fölötti mennyiségben állítja elő a kémikáliát.** Ami számít, az kizárólag az adott vegyi anyag tulajdonságainak összessége".

A késztermékek vegyianyag-tartalmára vonatkozó eljárást illetően nincs egyetértés a kormányok között októberben. A brit javaslat egy egyszerű bejelentési kötelezettséget írna elő azokra a vegyi anyagokra nézve, melyek a "fokozott odafigyelést igénylő" megjelölést kapták és emellett a szóban forgó termék súlyának több mint 0,1 százalékat teszik ki. Néhány tagállam ezt azonban gyengíteni akarja; kivonná a bejelentési kötelezettség alól azokat, ahol a közvetlen vegyi terhelésnek, azaz a vegyi

anyaggal való közvetlen érintkezésnek kicsi az esélye. (Az European Voice cikkét megtalálja a <http://www.europeanvoice.com/current/article.asp?id=23805> honlapján.)

A versenyképességi ügyekért felelős miniszterek október közepi luxemburgi ülésén nagyarányú támogatásra talált az új besorolási rendszer, mely néhány kis mennyiségben gyártott és forgalmazott vegyi anyagot (a továbbiakban kis éves mennyiségű vegyi anyagot) felmentene a teljes körű tesztelési kötelezettség alól - visszatulván a gyártóra az általa szükségesnek ítélt tesztek és adatok körének meghatározására vonatkozó kötelezettséget.

Országos akcióhét a szigorú vegyianyag-szabályozásért.

A brit elnökség szerint "az (évi) 1-10 tonna közötti sávba eső vegyi anyagokra vonatkozó csak bizonyos adatokat érintő, célzott adatszolgáltatásról szóló elképzelés széleskörű támogatottságot élvez". Továbbá "úgy tűnik, hogy a küldöttségek egy jelentős része előnyben részesít egy olyan rendszert, amelyben a vállalatoké a fő felelősség abban, hogy eldöntsék mely információ szükséges és melyik nem".

Hasonló mértékű egyetértés született a 10-100 tonna közötti sávba eső vegyianyagokra, azok alaptoxikológiai adatszolgáltatási kötelezettségéhez szükséges tesztek számát egyel csökkentő elképzelést illetően, azonban a teljes tesztelési kötelezettség alóli kivonásra kicsi a hajlandóság. Támogatják azonban az "egy vegyi anyag - egy bejegyzés" (az angol "one substance, one registration" kifejezésből OSOR néven ismertté vált) elvére vonatkozó brit-magyar indítványt, amely a cégek közötti kötelező adatmegosztással jár.

(folytatás a 8. oldalon)

(folytatás a 7. oldalról)

Növekvő esély a vegyi anyagokról szóló novemberi megállapodás megkötésére

Miután a környezetvédelmi miniszterek október 17-iki luxemburgi ülésükön széleskörű támogatottságukról biztosították a brit kompromisszumos javaslatot mondván, hogy a bizottsági ülésen "a valaha is volt egyik legpozitívabb párbeszéd bontakozott ki" folyamatosan nő az esélye annak, hogy még ez évben kormányzati megállapodás születik az EU új vegyi anyag- szabályozási politikájáról. "A brit indítványnak sikerült a helyes egyensúlyt megtalálnia."

A tagállamok álláspontja szintén közeledni látszik a késztermékek vegyi anyag- tartalmának bejegyzésére vonatkozó meglehetősen bonyolult témában, noha még számos részletkérdés megoldásra vár. Nagy valószínűséggel újfent a brit elnökségi irányvonal képezi majd a megoldás alapját.

A kémiai anyagok kibocsátására tervezett termékek vegyi anyag- tartalma esetében (pl.: légfrissítők, festékszóró spray- ek) a brit javaslat bejegyzési kötelezettséget írna elő mindazokra nézve, melyek szerepelnek a mintegy

A REACH szakzsargonjában csak CMR- ekként (azaz rákkeltő, mérgező ill. reprodukciót gátló anyagok), PBT -kként (tartósan megmaradó, biológiailag felhalmozódó, mérgező anyagok) és vPvB- ként (nagyértékben tartós és nagyértékben bioakkumulatív anyagok) ismert anyagok közül, az illetékesek szerint, hozzávetőlegesen csak mintegy 200 az, ami egyes késztermékekben fellelhető. Mindezek ellenére a tagállamok egy jelentős része el akarja érni, hogy megszűnjön a bejelentési kötelezettség akkor, ha a cég bizonyítani tudja, hogy a termék használata során kevés vagy semmi esélye nincs az ezekkel a vegyi anyagokkal való közvetlen érintkezésnek.

További információkért látogasson el a <http://ue.eu.int/showPage.ASP?lang=en>, http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/envir/honlapokra.

A REACH hatalmas egészségügyi előnyei

Az európai szakszervezetek által megbízott tudósok állítása szerint a REACH- ban megfogalmazott EU- s vegyi anyag- politika bevezetése sokkal nagyobb munkahelyi egészségügyi előnyökkel járna, mint ahogyan azt korábban feltételezték. Pusztán az első 10 év előnyei egyedül meghaladhatják a bevezetés költségeit, állítják a tudósok.

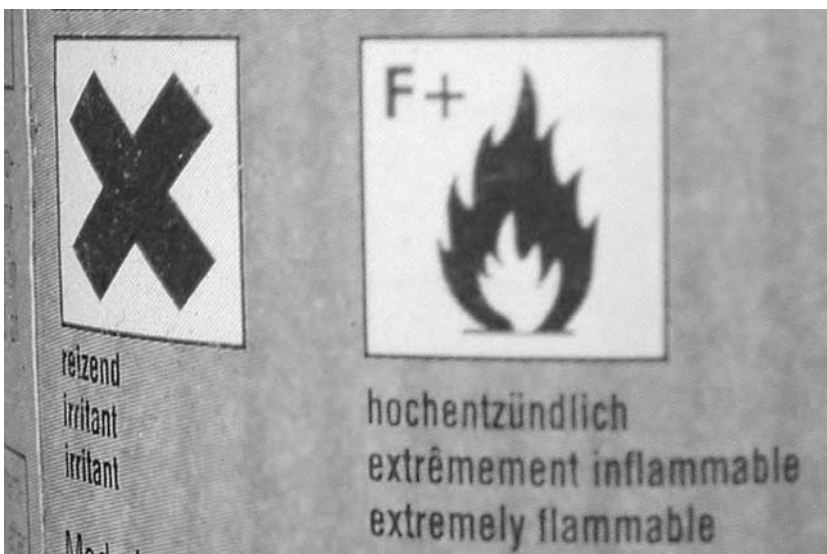
A Sheffield- i Egyetemen végzett, a témában úttörő jellegűnek számító kutatások arra irányulnak, hogy felmérjék, hogy a REACH 2003- as változatának bevezetése mennyire csökkentené a bőr- és légzőszervi megbetegedések számát (nem számítva a dagasztós légzőszervi megbetegedéseket), mint például a dermatitist és a krónikus obstruktív tüdőelégelenséget is. Az aszt-

mát illetően azt várják a REACH bevezetésétől, hogy 50%-kal, másképpen fogalmazva évi 40 000 -el csökkenti az idevágó estek számát.

További információkért keresse fel az alábbi honlapokat:
<http://www.etuc.org/>
<http://www.environmentdaily.com/docs/51019f.doc>
http://www.eeb.org/press/pr_EEB_on_study_on%20REACH_191005.htm.

A kis éves mennyiségű vegyi anyagokra vonatkozó REACH költségek felülvizsgálata

November 2. A brit környezetvédelmi miniszter kitar amellet, hogy a REACH összköltsége, ha minden a tervek szerint valósul meg, még mindig alatta maradnának a

8000 - a jelenleg hatályos EU törvénykezés szerint - veszélyesnek minősülő anyag között. Azonban a tagállamok jelentős része - megközelítőleg fele a 25-öknek - szigorúbb szabályozást akar a késztermékekben lévő vegyi anyagokat illetően, ugyanúgy kezelendő ezeket is mint az összes többi.

Az egyéb (nem kémiai anyag kibocsátására tervezett) árucikkek vegyi anyag- tartalmát illetően egyhangúlag támogatják a brit tervet, mely szerint a gyártóknak - ellentétben a teljes körű bejegyzési kötelezettséggel - csak egy egyszerű bejelentési kötelezettsége lenne abban az esetben, ha termékének vegyi anyag- tartalma a REACH szabályozás szerinti mintegy 1500 fokozottan veszélyesnek minősülő anyag közé tartozik.

Bizottság 2003- as tervezete költségeinek, legfőképpen az "egy vegyi anyag - egy bejegyzés" (OSOR) elvének köszönhetően. A Bizottság azonban elismeri, hogy tervezetének vannak hátulütői. Ahogyan az új elemzés fogalmaz "nem lehet kizárni annak az eshetőségét, hogy bizonyos gyanús vegyi anyagok átcsúsznak a rendszeren". Ezidáig mind az EU kormányai mind az Európai Parlament környezetvédelmi bizottsága támogatja a brit javaslatot.

Ha többet akar megtudni a Bizottsági elemzésről, keresse fel a <http://www.environmentdaily.com/docs/51102a.doc>. honlapot.

A lakosság szava

A Levegő Munkacsoport, a Magyar Természetvédők Szövetsége és a Nagycsaládosok Országos Egyesülete **országos akcióhetet szervezett** október 20-28 között hét városban **a környezet- és egészségbarát európai vegyianyag-politikáért**. Fel kívánták hívni a figyelmet a mindennapi életünkben fellelhető vegyi anyagok jelentette kockázatra és - a közös cél, a mérlegmentes jövő megteremtésére felszólító- aláírásokat gyűjtöttek a WWF Magyarországgal együtt. Az összesen közel 12 ezer választópolgár akaratát bizonyító aláírásokat november 11-én adták át a négy párt képviselőinek. (Az akcióhétről és az átadásról további információkat pl. a www.mtvsh.hu/vallalat, a www.vego.hu/vegyianyag és a www.wwf/sajto oldalon található.) A WWF nemzetközi szervezete bejelentette, hogy több mint 160 000- ren írtak alá különböző petíciókat - az Európai Unió határain kívül és belül - annak érdekében, hogy a REACH egy szigorú kémiai kontrollt vezessen be.

November 17: a döntő nap

Az Európai Parlament november 17-én szavaz a REACH-ről első olvasatban, mely ezután a Miniszterek Tanácsa elé kerül várhatóan még decemberben. Az eredményekről következő számunkban tudósítunk. A REACH-ről november 17-én a Parlamentben konferenciát szervezett az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága, az MTA Elnökségi Környezettudományi Bizottsága, az Országos Környezetvédelmi Tanács és a Magyar Természetvédők Szövetsége. Ld. a www.mtvsh.hu/eukornypol oldalt.

Lapzárta után jött a hír:

Az Európai Parlament strassbourgi plenáris ülésen a képviselők a káros anyagok kötelező helyettesítésére szavaztak. Ez azt jelenti, hogy ha bizonyosodik egy anyagról, hogy veszélyes az emberekre vagy a környezetre, akkor helyettesíteni kell egy biztonságosabbal. Az elfogadott javaslat szerint viszont a rendelet hatáskörébe tartozó anyagok nagy részéről továbbra sem kell közölni az alapvető egészségügyi és környezeti információkat. Féltő, hogy hiába lesz egy szigorú engedélyezési procedúra, ha az anyagok nagy részéről nem derül ki, hogy veszélyeztetik-e az emberi egészséget (például rákkeltő hatásúak-e vagy károsítják-e a hormonrendszer működését, s ezáltal a gyermekek fejlődését), és emiatt nem is fogják helyettesítésre kötelezni őket.

Forrás: Environmental Daily.

Bővebb információért keresse fel az alábbi honlapokat:

http://www.umweltrat.de/http://www.panda.org/about_wwf/where_we_work/europe/what_we_do/poli_cy_and_events/epo/news.cfm?uNewsID=24355.

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG ÚJ IPARPOLITIKAI KEZDEMÉNYEZÉSE

BEVEZETÉS

2005. október 5-én az Európai Bizottság új iparpolitikai kezdeményezést indított el azzal a céllal, hogy az elkövetkezendő évekre vonatkozóan jobb körülményeket teremtsen a termelő-gyártó iparágak számára. Ennek kapcsán 4 új közleményt adtak ki. A kezdeményezés része a Bizottság Lisszaboni "Együttműködés a Növekedésért és a Munkahelyekért" programja megvalósításának. A Bizottság 27, különböző termelő és építési szektorhoz tartozó céget vizsgált át, melynek során górcső alá vette a szektorban rejlő lehetőségeket és nehézségeket, valamint a politikai kihívásokat, amelyekkel az iparágaknak szembe kell nézniük.

A KÜLÖNBÖZŐ IPARÁGAKAT

NÉGY NAGYOBB KATEGÓRIÁBA SOROLTÁK:

- Élelmiszer előállítás, illetve "élet-tudományok": ide tartoznak a következő iparágak: biotechnológia, gyógyszer-gyártás, élelmiszer előállítás, italgyártás, kozmetikumok gyártása, stb.

- Gépgyártás és rendszereket felépítő iparágak: ide tartoznak az információs- és kommunikáció technológiák, gépészeti, mérnöki tevékenységek, gépjárművek, közlekedés, stb.

- Divat- és formatervező iparágak: ide tartozik a textilipar, cipőgyártás, stb.

- Alapanyagokat és félkész termékeket előállító ipar-

(folytatás a 10. oldalon)

(folytatás a 9. oldalról)

ágak: vegyipar, acélgégyártás, papír- és cellulózgyártás (más, jelentős energiafelhasználással rendelkező iparágak)

E négy csoporton belül számos szabályozási terület áttekintésére került sor, amelyek megtekinthetők a COM(2005) 474 mellékletében, ahol az elemzés eredményeit bemutató táblázat is megtalálható.

A KÖVETKEZŐ SZABÁLYOZÁSI TERÜLETEK ÁTTEKINTÉSÉRE KERÜLT SOR:

- nyitott és versenyképes Egységes Piac biztosítása, a versenyképesség vizsgálatát is beleértve
- Tudás, úgy mint kutatás, innováció és képességek
- Jobb szabályozás
- Összhang (szinergiák) biztosítása a versenyképesség, energia és környezetvédelmi szabályozás között
- Teljes és igazságos részvétel biztosítása a globális piacon
- Szociális és gazdasági kohézió lehetőségének biztosítása

A négy iparágra vonatkozó **legfontosabb politikai kihívások** a következők:

- Élelmiszerelőállítás, illetve "élet-tudományok": **jobb szabályozás és ismeret**
- Gépgyártás és rendszereket felépítő iparágak: **innováció, szellemi tulajdon és képzett munkaerő**
- Divat- és tervező iparágak: **strukturális átalakulás**
- Alapanyagokat és félkész termékeket előállító iparágak: energia és környezetvédelem, különös tekintettel a REACH, illetve ezekhez, valamint egyéb területekhez kapcsolódó szabályozás az építőiparban; strukturális átalakulás fontos a kerámiaiparban, nyomdaiparban illetve az acélgégyártás területén

Ezen eredmények alapján a Bizottság új kezdeményezések sorát adja ki:

HÉT ÚJ, JELENTŐS IPARÁGAK KÖZÖTTI KEZDEMÉNYEZÉS

1. Szellemi tulajdon védelméhez kapcsolódó jogok, illetve hamisítás elleni kezdeményezések (2006-ban kezdődik)

A Bizottság áttekinti a meglévő, illetve tervezett hamisítások- és kalózkodás elleni eszközöket és intézkedéseket, beleértve a törvényi végrehajtás és vámkezelés szabályozását. A fejlesztésre vonatkozó javaslatait 2006-ban teszi elő.

2. Magasszintű Csoport kialakítása a versenyképesség, energia és környezetvédelem területén (2005 végétől működik)

- A Csoport tevékenységének fókuszában a versenyképesség, energiagazdálkodás és környezetvédelem kérdései állnak
- Feladatok: tanácsadó funkció azzal a céllal, hogy pár-

beszédet kezdeményezzen a Bizottság vállalkozásokért, valamint iparért, versenyképességért, energiagazdálkodásért és környezetvédelemért felelős részei, illetve az érdekelt felek (!) között"a fenntarthatóság és a versenyképesség érdekében."

(Szerk. megj: E csoport tehát a három terület politikáját jobban összehangolni és az együttműködést erősíteni kívánja. A tanácsadó csoportot a három terület EU biztosa vezeti majd, társelnökként. Létrehozása egy hosszú, feszültséggel teli időszakot zárna le, melynek során a versenyképességi és környezetvédelmi politikák érdekei egymásnak feszültek, a két szakterület főbiztosát, Gunter Verheugent és Sztavrosz Dimaszt is gyakran összezsugoroltva.)

- A felvetendő témák:

- I. Jobb szabályozási irányelvek konkrét bevezetése
- II. Éghajlatváltozás, különös tekintettel a kibocsátás-kereskedelemre, energiahatékonyságra, illetve megújuló erőforrások alkalmazására
- III. Az energiapiacok működése, különös tekintettel az elektromos energia piacára
- IV. A hulladékkeletkezés megelőzésére és újrahasznosítására, valamint a kapcsolódó szabályozások meghozatalára vonatkozó tematikus stratégia bevezetése
- V. Az erőforrás felhasználás hatékonyságának javítása; a környezet védelmét szolgáló, illetve innovatív technológiák kialakítása és bevezetése

3. A versenyképesség és a piacra jutás külső feltételei

A Bizottság szándékai szerint széleskörű eszmecserét indítana el az EU versenyképességének külső aspektusairól egy későbbi Közlemény alapján, amelynek fő témái a szellemi jogok védelméhez kapcsolódó kereskedelmi kérdések, szabályozási feladatok, beruházás és állami közbeszerzés lennének. A közbeszerzésen belül kiemelten foglalkoznának egy "külső közbeszerzési eszköz" felállításának lehetőségeivel, amelynek célja ösztönzők teremtése harmadik országok részére, hogy kölcsönös alapon megnyissák a saját közbeszerzési piacukat.

4. Új, a szabályozást egyszerűsítő program (2005. október)

- Jobb szabályozás: számos iparág (pl. építőipar, gépjárművek, információs- és kommunikációs technológia, élelmiszer előállítás, illetve "élet-tudományok" számára kulcsfontosságú kihívások teremtése
- A hulladékokra vonatkozó szabályozás az egyik legfontosabb területnek bizonyult az iparágak jelentős része számára, különös tekintettel a kis- és középvállalkozásokra (KKV-ra)
- A 2005. októberében megjelenő közlemény meghirdet egy "Egyszerűsítési munkaprogram"-ot, amely három tevékenységet foglal magában - a gépjármű előállításához kapcsolódó iparágak, építőipar és hulladékszabályozás
- CARS 21 Magasszintű Csoport megkezdte a jelenlegi

szabályozás átvizsgálását, azzal a céllal, hogy a munka 2005 végéig befejeződik.

5. Az iparágak képességeinek javítása (2006)

6. A termelésben végrehajtandó strukturális változás irányítása (2005 vége)

- "... fontos, hogy az EU-szintű ipari kezdeményezéseket teljes mértékben integrálják, felhasználva a Strukturális Alapokat, illetve az egyes Tagállamok politikai eszközeit" (11. old.)

- azon iparágak esetében, ahol a strukturális átalakítás szükséges: nyomdaipar, gépgyártás, hajógyártás, acélgyártás, élelmiszerfeldolgozás

- A Bizottság biztosítani fogja, hogy az új Strukturális Alapok programjai esetében a gazdasági átalakítás jobban előrelátható és megfelelően irányított legyen.

7. Integrált európai megközelítés az ipari kutatás és innováció területein (2005. vége)

- Várható: **Közlemény** kutatás és innováció témában: politikai célok és tevékenységek a kutatások és innováció támogatásáért

- Az elmúlt időszakban adták ki az **Innováció állami támogatására vonatkozó közleményt**, amely állami támogatás folyósítását javasolja az innovációt gátló piaci hiányosságok leküzdése érdekében

- E közleményt követően az Európai Ipar Kutatási és Innovációs Monitoring Rendszert 2006-ban alakítják ki

- Feladatai többek között a következők: az ipari kutatáshoz és innovációhoz kapcsolódó fejlődés áttekintése és értékelése, valamint az érdekelt felek véleményének összegyűjtése és közvetítése; a jelentős, idevágó ipari és politikai adatok és információk rendelkezésre bocsátása, amely segít e két terület korlátainak előrejelzésében

- **Magasszintű érdekelt feleket tömörítő Csoport** felállítása, amely magában foglalja a politikai döntéshozók képviselőit, annak érdekében, hogy a csoport irányítson és válaszlehetőséget biztosítson; tevékenységének fókuszában a versenyképességgel. Szintén itt kell megemlíteni az Európai Technológia Platformokat.

A Bizottság továbbá **hét, új politikai szektor-specifikus kezdeményezést is javasol:**

1. Új Gyógyszergyártási Fórum felállítása (első megbeszélés 2006-ban)

" Összefogja a miniszteri szintű tagokat, az iparágak vezető képviselőit, illetve a kulcsfontosságú érdekelt feleket pl. betegek és egészségügyi szakemberek

" Szabályozás, kutatás és fejlesztés, mint alapvető fókuszpontok

2. Az Élettudományok és Biotechnológia Stratégia félidei felülvizsgálata (2006-2007)

3. -Új, magasszintű Csoportok létrehozása a vegyipar, illetve a (hon)védelmi ipar területén (2007)

" A REACH fényében az iparágak versenyképességének növelése

4. Európai Úrprogram

5. Információs és kommunikációs technológiákra vonatkozó akcióterv kidolgozása (ICT) (2005/2006)

6. Mérnöki Tudományokra vonatkozó Politikai Párbeszéd (2005/2006)

7. Versenyképességi tanulmányok sora, amely elsősorban az ICT területére, élelmiszeriparra, divattervezésre és textiliparra vonatkozik

Az Európai Környezetvédelmi Iroda (EEB) által végrehajtandó akcióterv lépései:

" A Szabályozás egyszerűsítését célzó munkaprogram nyomon követése, amely októberben indul: meg kell találni azon politikai területeket, amelyekre hatással lesz, illetve a reakció formáját és szükségességét

" Meg kell találni annak útját, hogy hogyan befolyásoljuk, illetve hogyan teremtsünk közvetlen kapcsolatot a Versenyképesség, Energia és Környezet Magasszintű Csoporttal

1. A "fontos érdekelt fél" - Kik ők? Lehetünk-e tagja ennek a csoportnak, illetve hogyan csatlakozhatunk?

2. Kövessük figyelemmel a munkájukat - kiemelten az éghajlatváltozással kapcsolatos vitára gyakorolt hatásukat (az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszerének második fázisa most indul - vannak-e új intézkedések, amelyek potenciális veszélyt tartogatnak magukban?)

3. Követni kell a légi közlekedésre, illetve egyéb kapcsolódó témákra vonatkozó párbeszédet, mint pl. energiahatékonyság, megújuló erőforrások használata (a nukleáris energiára vonatkozó témakör is szóba kerülhet, ugyanúgy ahogy a tiszta szén kérdése is - mi az álláspontunk ezekben a kérdésekben? Vannak-e új javaslatok, amelyek aggodalmat okozhatnak?)

4. Erőforrás- hatékonyság, illetve környezetvédelmi és egyéb innovatív technológiák alkalmazása (milyen javaslatok léteznek ezek eléréséhez? Ezek összhangban vannak-e a jelenlegi javaslatokkal? Hogyan és hol tudjuk ezen fejlesztési elképzeléseket javítani?)

5. a hulladékok keletkezésének megelőzésére, illetve újrahasznosítására vonatkozó tematikus stratégia (valószínűsíthetően átdolgozás alatt van, de: érkeznek-e javaslatok a Magasszintű Csoporttól, amelyek megfontolásra érdemesek? Ha nem, akkor mit javasolhatunk ehelyett? - figyelembe véve annak lehetőségét, hogy van valami új)

- a kutatás és innováció továbbfejlesztésére vonatkozó Párbeszéd eseményeinek nyomon követése szükséges:

(folytatás a 12. oldalon)

(folytatás a 11. oldalról)

hogyan kapcsolódik a 7FP-hez? Milyen mértékben történt meg a környezetvédelem Párbeszédbe integrálása? (pl. öko-innováció/technológiák); van-e ok aggodalomra?

- Az új, vegyiparra és védelmi iparágakra vonatkozó magasszintű csoportok esetében, amelyek kialakítása 2007-ben várható - alaposabban meg kell ismerni a Vegyszerekre vonatkozó Magasszintű Csoport működését, és REACH-re vonatkozó hatásukat közvetlenül figyelemmel kell kísérni.

Vonatkozó dokumentumok:

Bizottsági Közlemény "A Közösség Lisszaboni programjának bevezetése: Politikai Keretprogram az ipari termelés erősítéséért - az iparpolitika integráltabb megközelítése érdekében" COM(2005) 474 végső 2005.10.05.

Bizottsági Munkadokumentum "A Közösség Lisszaboni programjának bevezetése: Politikai Keretprogram az ipari termelés erősítéséért - az iparpolitika integráltabb megközelítése érdekében" SEC(2005) 1215 végső 2005.10.05.

Bizottsági Közlemény "Európai Ipar: Iparági Áttekintés" SEC(2005) 1216 végső 2005.10.05.

Bizottsági Munkadokumentum "A Közösségi Lisszaboni Programjának bevezetésére vonatkozó kommunikációs stratégia hatástanulmánya: Politikai Keretprogram az ipari termelés erősítéséért - az iparpolitika integráltabb megközelítése érdekében" SEC(2005) 1217 végső 2005.10.05

http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/industry/index_en.htm.

Összeállította: Pendo Maro, EEB. www.eeb.org
Fordította: Gondár Szilvia

AZ AGRÁRIUM ÉS A VIDÉKFEJLESZTÉS FŐ KÉRDÉSEI

Gráf József miniszter

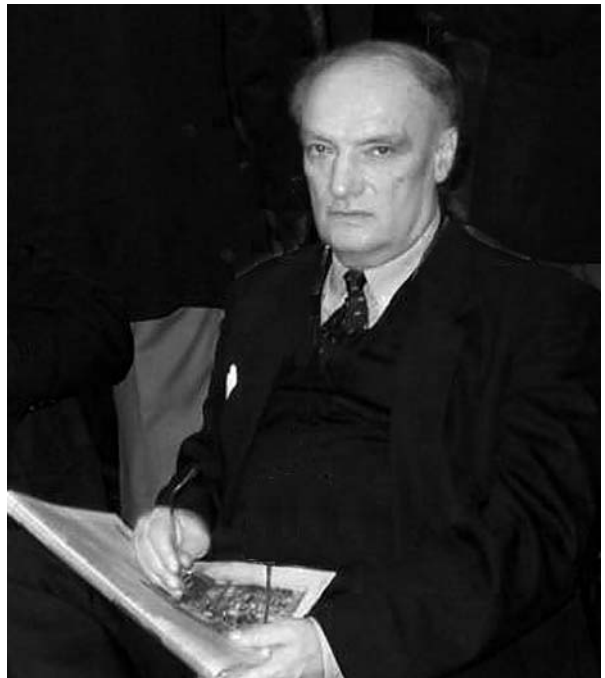
a szeptember 29-ei környezetpolitikai fórumon

A környezetpolitikai fórum-sorozat agrár-vidékfejlesztés témájú tanácskozásán, melyet immár hagyományosan az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága, az MTA Elnökségi Környezettudományi Bizottsága, az Országos Környezetvédelmi Tanács és a Magyar Természetvédők Szövetsége rendezett az MTA-n, az agrár- és vidékfejlesztési miniszter tartott megnyitó előadást. Az alábbiakban előadása szövegtervezetét adjuk közre, terjedelmi okok miatt rövidített formában. A teljes szöveg a www.mtvsz.hu/eukornypol Környezetpolitikai fórum-sorozat menü alatt olvasható.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az agrárium és a vidékfejlesztés fő kérdéseinek vizsgálata és az ezekből levonható következtetések, valamint a stratégiai célok kijelölése során tehát különbséget kell tennünk az agrárium ágazatai és az agrár-vidékfejlesztés célterületei között. Ebből a megközelítésből az agrárium ágazataihoz a mezőgazdaság (beleértve a mező-és erdőgazdálkodást, a vadászatot és a halászatot) és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások, az élelmiszer előállítás, az agrár alapanyagok elsődleges feldolgozása és a kereskedelem meghatározott szegmensei tartoznak. Az agrár-vidékfejlesztésének célterületeiként a szerkezetátalakítás, a diverzifikáció, az agrár-szociális intézkedések, az alternatív földhasznosítás és agrár-környezetvédelem, az egészség megőrzés, a falu-felújítás és a kistérségi együttműködések lehetnek.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni azonban két igen fontos tényezőt.

Az egyik, hogy **Magyarország az Európai Unió tagja** és az Európai Unió **közös agrárpolitikája** és a 2007-13-as évekre vonatkozó közösségi vidékfejlesztési stratégiája minden tagország számára kötelező feltételeket és célokat tartalmaz.

A másik meghatározó tényező, hogy **az agrárium és a vidék a magyar nemzetgazdaság része** és alakításánál, változtatásánál, követelmények megszabásánál érvényesíteni kell az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptióban, valamint az Országos Területfejlesztési Konceptióban szereplő célkitűzéseket.

Mi abból indulunk ki, hogy az agrár-vidékfejlesztés önálló gazdasági, társadalmi, környezeti egység és további sorsát eddigi, belső arányai, eredményei, hiányosságai figyelembevételével kell meghatározni. Ez a törekvésünk az európai uniós és a nemzetgazdasági stratégiai célkitűzésekkel összhangban kezelhető.

Nemzeti stratégiai céljaink közül néhányat, a teljeség igénye nélkül megemlítenék:

- Az utóbbi évek tapasztalatai, különösen a csatlakozás után jelentkező folyamatok azt bizonyítják, hogy az élelmiszer előállításban a mennyiségi szemlélet helyett, a minőség, a biztonság, ezen belül a folyamatos ellenőrzésnek kell a termelés teljes szakaszában előtérbe kerülnie.

- Az agrárágazatban az EU csatlakozás első negatív kihatásai az állattenyésztést érték, ennek következtében visszaesett az állatállomány, a növénytermesztés és az állattenyésztés között jelentős eltolódás következett be az utóbbi rováására. Az üzemi gazdálkodás biztonságának növelése ennek rövid távon történő megszüntetését indokolja.

- Az uniós csatlakozás óta kibővült az agrártermékek piaca, amely érezhető hatását az import növekedésben is. A hazai mezőgazdasági alapanyagok belföldi piaci elhelyezésének javítását kell elősegíteni, a termelők és hazai feldolgozók integrációjának kialakításával, kibővítésével.

- A külpiazi tevékenység megerősítésénél, az export biztonságot szolgáló eszköz fejlesztések nagy jelentőséggel bírnak. Tovább kell folytatnia TÉSZ-ek, BÉSZ-ek, által összefogott termelők tároló kapacitásainak bővítését, logisztikai rendszereinek kialakítását.

- A következő időszakban már nem lesz elegendő ha csak egészséges élelmiszer előállításra törekszünk, ennek folyamatos fenntartása és bizonyítása is szükséges.

- A mezőgazdasági szerkezetváltással egyidejűleg szükséges a diverzifikáció tartalmának bővítése is. Ezek sorába említhetők a nem humán és takarmányozási célú mezőgazdasági alapanyag termelés és az ehhez kapcsolódó feldolgozás, a nagyobb hozzáadott érték megteremtését biztosító logisztikai hálózatok kialakítása.

- Fontos stratégiai cél az ökogazdálkodás bővítése, a biotechnológia fejlesztése és eredményeinek gyors hasznosítása.

- Szükséges, hogy kiemelt hangsúlyt kapjon a környezetgazdálkodás és a vidékfejlesztés. Mindkét cél elősegíti a tevékenységek diverzifikációját, a mezőgazdasági szektor átalakítását, szerkezetváltását.

- Az erdészet az erdő multifunkcionális szerepét az eddigieknél jobban érvényesíteni kell a vidékfejlesztésben.

- Halaszthatatlan a kárpótlás következtében a birtok-, tulajdonosi- és üzemi viszonyokban még fennálló anomáliák rendezése.

- A folyamatosság és a stabilitás biztosítása érdekében egyrészt be kell fejezni az AVOP és az NVT programjában megkezdett fejlesztéseket és az új Nemzeti Agrár Vidékfejlesztési Tervben biztosítani kell az ezekhez történő kapcsolódás lehetőségét.

- Természetes célként kezeljük, hogy a 2004. évben csatlakozott országok, így hazánk számára is biztosított átmeneti lehetőségek fennmaradjanak.

Az agrár vidékfejlesztés nemzeti stratégiájának kialakítását és megvalósítását a közösségi agrárpolitika (KAP) folyamatban lévő reformjára is figyelemmel, az uniós feltételrendszer nemzeti sajátosságainak megfelelő formálásával, alkalmazásával kell elérnünk.

Az Európai Unió agrár-vidékfejlesztési stratégiai céljaiból az előzőeket figyelembe vételével a következőket emelem ki:

- A növekedést és a munkahely teremtést célzó megújult lisszaboni és a fenntarthatósági célokat megfogalmazó göteborgi prioritásokat kívánjuk érvényesíteni a vidékfejlesztési politikában.

- Az EU jövőbeli vidékfejlesztési politikája három fő területre koncentrál, az élelmiszergazdaságra, a környezetre és a szélesebb értelemben vett vidéki gazdaságra, a vidéki népességre, ezek részét képezik a mi céljainknak is.

Mivel az Nemzeti Agrár Vidékfejlesztési Stratégiákat az Unió fogja jóváhagyni, természetesen meg kell felelnünk olyan uniós stratégiai elvárásoknak is, mint

- összhang megteremtése a többi EU-s politikával,
- a közösségi szinten legnagyobb hozzáadott értéket produkáló területek fejlesztésének kijelölésével,

- a kívánatos szerkezet-átalakítást kiváltó intézkedésekkel,

- az agrár-vidékfejlesztés multifunkcionális szerepének megtartásával, növelésével és végül,

- az intézkedéseknek a természeti erőforrások fenntartható használatával történő megvalósításával.

A Tisztelt jelenlévők előtt ismert, hogy a Nemzeti Fejlesztési Hivatal összefogásában folynak a II. Nemzeti Fej-

(folytatás a 14. oldalon)

(folytatás a 13. oldalról)

lesztési Terv (NFT II.) munkálatai, az ehhez kapcsolódó stratégiai célkitűzések kijelölése. Az Agrár Vidékfejlesztési Stratégiának és programozásnak **illeszkednie kell a nemzetgazdasági tervezési folyamatba** is az NFT II-höz koordinációs pontokkal, funkcionális fejezetekkel csatlakozunk. Az országos koncepciók funkcionális jellegéből következően ezek a kapcsolódások nem hordoznak ágazati tartalmat, de céljainkat segítő elemeket rögzítenek.

Ezek közül kiemelem:

- a versenyképesség növelését,
- a foglalkoztatás bővítését (vagy megtartását),
- versenyképes tudás elérését,
- az információs társadalom teljes körű kiterjesztését,

- a népesség egészségi állapotának javítását
- a természeti erőforrások és környezeti értékek védelmét és fenntartását, valamint a
- kiegyensúlyozott területi fejlődést,

melyek az agrár-vidékfejlesztésnek is horizontális céljai.

Az **agrár-vidékfejlesztés fő kérdéseinek** stratégiai meghatározása a következők szerint foglalható össze:

Célunk a **versenyképesség erősítése** az agráriumban, elsősorban azokban a termelőágazatokban, amelyek esetén komparatív előnyökkel rendelkezünk, és bel- és külpiaci versenyképességük, versenypozíciójuk

- a műszaki-technikai korszerűsítéssel,
- a termelő ágazatok belső arányainak javításával,
- a közös termelői szervezetek megerősítésével, az integráció javításával,
- a termelői és a piaci infrastruktúra fejlesztésével javítható.

Az **agrár-vidék fejlesztése** elsősorban a vidéken élők munkalehetőségeinek bővítését, megőrzését vagy javítását szolgálja.

A gazdálkodók helyben maradását elősegítő eszközök között fontos szerepet tölthet be

- a szerkezetátalakítás, a diverzifikáció, az ágazat multifunkcionális szerepének erősítése,

- az agrár-szociális intézkedések,
 - az alternatív földhasznosítás,
 - a kistérségi együttműködések (LEADER) fejlesztése
- Ezzel az eszközökkel mérsékelhető a műszaki technikai korszerűsítés munkaerő kibocsátó hatása.

Az élők munkalehetőségeinek növelése, a szolgáltatási tevékenység fejlesztése (falusi turizmus) ugyanakkor munkaerő megtartó, illetve növelő hatású, és az esélyegyenlőséget erősítő hatása is jelentős.

A **fenntartható fejlődésnek** fontos eszköze az agrár vidékfejlesztés és a agrár-környezetvédelem, illetve a környezetgazdálkodás kiterjesztése.

E cél megvalósítását segíthetik:

- a vidéki infrastruktúra kiépítése és bővítése,
- a környezeti kultúra javítása,
- a természet- és tájvédelem, ezen belül a Natura 2000 intézkedés,
- a környezettudatos gazdálkodás,
- a föld termőképességének megőrzése.

Az **élelmiszerbiztonság** és az értékesítés piaci biztonságának növeléséhez járulnak hozzá

- a jó minőségű élelmiszerek,
- az élelmiszer-biztonság garantálása,
- a növény- és állategészségügy, illetve higiénia fejlesztése, valamint a kapcsolódó monitoring rendszer működtetése.

A **vidéki élet minőségének** javítását szolgálja

- a természeti értékek megőrzése, a szántók, a gyepek, erdők, vízfolyások, kultúrállapotának megteremtésével és
- a falumegújítás, valamint a vidéki örökség értékmegőrzése.

Az agrárágazatok versenyképességét, az agrárvidék fejlesztését, a agrár-környezetvédelmet egyaránt szolgálják azok az **intézményi közszolgáltatások**, amelyek az agráriumban szereplők számára megfelelő

- képzést, továbbképzést, szaktanácsadást,
- minőségellenőrzést,
- vagy a támogatások igénylését, ahhoz való hozzájutást segítik.

A stratégiai célkitűzések realizálásához a következő **pénzügyi források** vehetők figyelembe:

A **Közös Agrárpolitika pénzeszközei**, amelyek közül kiemelésre érdemes az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap, normatív, jövedelemkiegészítő támogatási rendszerével (KAP I. pillér), az **Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap** (EMVA, KAP II. pillér).

A **Kohéziós és Strukturális Alapok** (ESZA, ERFA), amelyekből finanszírozhatók a tárca által már szükségesnek tartott, más tárcaikkal közösen megvalósuló komplex

programok. Ilyenek az agrár-logisztikai rendszerek, a biomassza komplex hasznosítása, a vízgazdálkodás fejlesztése és a biotechnológiai fejlesztések. A felsorolt komplex programok több tárca együttműködésében, különböző operatív programokban és a Nemzeti Agrár-vidékfejlesztési Tervbe integráltan valósíthatók meg. Hozzájárulnak olyan fontos stratégiai célok megvalósításához, mint pl. a közös termelői szervezetek piaci jelenlétének, piacképességének megerősítése, az agrár-szerkezetváltás, illetve diverzifikáció, alternatív földhasznosítás, a vidéki foglalkoztatás javítása, az élhetőbb vidéki környezet kialakítása, vízgazdálkodás, vagy pl. a termelés hatékonyságának, új termékek bevezetésének megalapozása.

A stratégia megvalósítása pénzügyi eszközei tekintetében jelentős **nemzeti költségvetési forrás szükséges** az előbbieken említett uniós alapok társfinanszírozási jellegéből adódó nemzeti rész biztosításához is.

Az Unió által pénzügyileg nem támogatott célokhoz további nemzeti költségvetési források szükségesek, de ágazataink számára nélkülözhetetlen intézményfejlesztési, ellenőrzési, képzési célokhoz biztosíthatnak támogatást.

Fontos azonban hangsúlyoznunk, hogy a közösségi szabályok értelmében a kis- és közepes vállalkozások körében alkalmazott nemzeti támogatások jelenleg érvényes szabályai és rendszere a csatlakozástól számított három évig, 2007-ig tartható fenn. Ezért további egyeztetések és vizsgálatok szükségesek ahhoz, hogy ezek a nemzeti támogatási konstrukciók tovább működhessenek-e a következő tervidőszakban, vagy annak egy szakaszában.

A 2007. utáni nemzeti támogatási rendszerre vonatkozó koncepció ezért a KAP reform további alakulásától, valamint a nemzeti támogatásra vonatkozó EU-s irányelvektől és szabályoktól függően 2006-ban dolgozható ki. Ezek a döntések is befolyásolhatják stratégiai céljaink megvalósíthatóságát.

Nagy jelentőséggel bírnak a **vállalkozói források**, hazai és külföldi **működő tőke, bankhitelek**, mivel az agrár-vidékfejlesztés stratégiai céljainak megvalósításához az említett uniós és nemzeti költségvetési forrásokon kívül számottevő saját erő is szükséges. Az esetlegesen hiányzó vállalkozói saját erő kiegészítésére ezért bankhitelek bevonását is tervezzük. Számolni kell azzal is, hogy a tervidőszak második felében a földpiaci korlátozások megszűnése után fokozódik a külföldi működő tőke bevonásának lehetősége.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A következőkben tájékoztatást adnék arról, hogy a minisztérium a felvázolt célkitűzések megvalósítása érdekében milyen intézkedéseket tett, illetve tesz. A 2007-2013-as tervidőszakra vonatkozó tervezési feladatok végrehajtása

során eddig megteremtettük a **tervezés szervezeti és intézményi feltételeit**, meghatároztuk a minisztérium szervezetében a tervezést koordináló és a szakmai részlegek, valamint tudományos kutatói háttér együttműködésének rendjét. A 1076/2004. (VIII.22) Korm. határozatnak megfelelően létrehoztuk a "Felzárkózó Vidék (Agrár szerkezetváltás)" tematikus munkacsoportot, melynek munkájába a minisztérium tervező részlegei mellett bevontuk a társmisztériumok, a tudományos műhelyek, a szakmai és civil szervezetek képviselőit.

Elkészült és jóváhagyásra került a NAVT részeként az **ágazatok helyzetértékelése és SWOT analízise**, valamint a kiemelt komplex programokra vonatkozó minisztériumi javaslat.

Az Európai Unió stratégiai iránymutatása alapján megkezdjük az Uniónak benyújtandó **Nemzeti Agrár Vidékfejlesztési Stratégiai terv** kidolgozását. Párhuzamosan készülnek a stratégiai, illetve a tervezéssel kapcsolatos dokumentumaink, így az Unió döntéseinek elhúzódása miatti idővesztéses csökkenthető.

A 2007-2013 évekre vonatkozó Nemzeti Agrár-vidékfejlesztési Terv végrehajtását szolgáló **intézményfejlesztési reformon** is dolgozunk. Ugyanis a terv finanszírozását meghatározó EMVA forrásait már nem a strukturális alapok szabályai szerint kell felhasználnunk, és ez szükségessé teszi a kifizető ügynökségként működő Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal belső struktúrájának korszerűsítését, megerősítését, a decentralizáció elvének figyelembe vételével. Ez nagy kihívást jelent, mivel a

SAPARD, illetve az AVOP programok lezárása a következő tervidőszak első éveire átnyúlik (ez igényli a korábbi intézményi kapacitások megtartását is), miközben 2006. év végére fel kell építenünk az EMVA fogadásához szükséges finanszírozási intézményi hátteret a hozzá tartozó humán, informatikai és tárgyi feltételek egyidejű biztosításával.

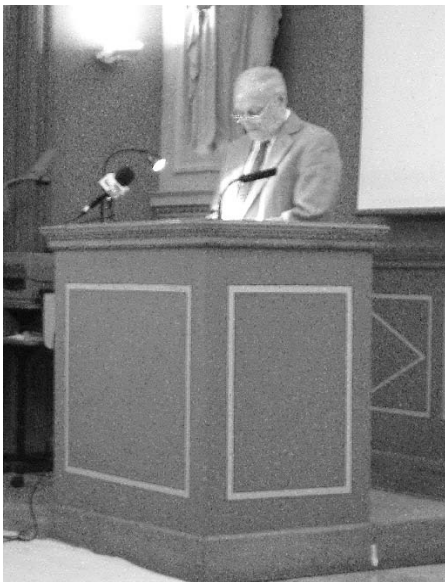
Munkánk során nélkülözhetetlen, hogy **folyamatosan együttműködjünk** a Nemzeti Fejlesztési Hivatallal, más

(folytatás a 14. oldalon)

(folytatás a 15. oldalról)

tervező szervezetekkel, a társításcékkal, a civil szervezetekkel, a tudományos műhelyekkel. Ennek célja, hogy érvényesüljenek a NFT II és a Nemzeti Agrárvidék Fejlesztési Terv készítése során egyaránt elvárásaként szereplő szinergikus és társadalmi kohéziós hatások, biztosított legyen a széleskörű egyeztetés, amely a készülő terv majdani elfogadottságát, társadalmi megalapozottságát minden irányban biztosítja.

Az II. Nemzeti Fejlesztési Terv döntően a Kohéziós és Strukturális Alapok forrásaira támaszkodik, de az ebből finanszírozhatóak a kiemelt - több tárcát érintő - **komplex programok, és az ágazati Operatív Programok** is tartalmaznak a tárcánk célkitűzéseivel egyező elemeket, és ez által érdekeltységünk és kapcsolódásunk egyértelmű.

Ezek közül a következőkre hívom fel a figyelmet. A **bioenergetika, a zöldenergia** hasznosítására a KvVM-el és a GKM-el közös programot készítettünk, melynek első fázisát jelentő alapanyagokat - biodízel, bioetanol nyeréshez

szükséges repce, napraforgó, gabona termesztés eszközeit - az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) finanszírozzuk, a kapcsolódó logisztikai gépgyártási stb., beruházásokat és erőművi fejlesztéseket pedig a Kohéziós, illetve Strukturális Alapokból.

Az **agrár-logisztikai program**ban a szükséges TЭС, BЭС fejlesztések, az alapanyagháttér biztosítása az EMVA-ból történhetne, míg a kikötő és raktárbázisok a kapcsolódó logisztikai fejlesztésekkel együtt a Strukturális Alapokból lennének finanszírozva GKM, IHM és FVM együttműködésben. Ez a program a logisztikai rendszerek fejlesztését szolgáló komplex program részét képezi.

Magyarország innovációs és K+F aktivitásának és az eredmények hasznosulásának erősítése címmel, a GKM és az NKTH felelősségével önálló program szerveződik az intenzív K+F és innovációs tevékenység fejlesztésére, amely a versenyképesség javításához elengedhetetlenül szükséges. E programban az agrárium versenyképességének növelése, az agrártermelés okozta környezetterhelés csökkentése, az élelmiszerbiztonság növelése, valamint új típusú termékek előállítása érdekében a **mezőgazdasági biotechnológia** (kiemelten a genomikai és biotechnológiai központok létrehozásával, genomikai kutatások) fejlesztése az egyik kiemelt cél.

E célok megvalósítása érdekében nagy jelentőségű az Európai Kutatási Térséghez való tartozás, mivel módot ad az EU kutatási programjai és alprogramjai kínálta lehetőségek igénybevételeire.

A komplex programok sorában sajátos kapcsolat alakítható ki a **vízgazdálkodás fejlesztése**, a vízbázisok megtartása és az agrár, illetve vidékfejlesztés céljainak összehangolásával. A program a Kohéziós Alapból, egyes elemei az EMVA-ból finanszírozható, programalkotó partnereink a KvVM, az OTH és az érintett régiók.

A Nemzeti Agrár Vidékfejlesztési Terv további integrációs kapcsolódását jelenti, hogy megfelelő **feladateltárolás** mellett biztosítanunk kell több leendő operatív programmal való **kölcsönös együttműködést** oly módon, hogy az érintett programok hasonló fejlesztései, célkitűzései **integráltan** valósuljanak meg. Fontos szerepe lesz a régiókkal történő egyeztetésnek, az esélyegyenlőség, vagy pl. az informatikai témákban való jó együttműködésnek, ezekhez két és többoldalú tárgyalások lefolytatását tervezzük.

A **szakmai, társadalmi és civil szervezetekkel folyó egyeztetést** az FVM végzi, részben a "Felzárkózó Vidék (agrár szervezetváltás)" tematikus munkacsoport, részben a társadalmi egyeztetés egyéb fórumainak (FŐVÉT, Agrárgazdasági Tanács. stb) bevonásával. Ugyanakkor nagy jelentőséget tulajdonítunk a jelenlegihez hasonló szakmai fórumoknak, konzultációknak. Remélem, hogy a bevezető előadásom alkalmat ad Önöknek, hogy megfelelő kapcsolódási pontokat találjanak véleményük kifejtésére, javaslataik, elképzeléseik ismertetésére, melyek a további munkák jobbításához, megalapozásának elmélyítéséhez járulhatnak hozzá.

Köszönöm figyelmüket, és egyben jó szakmai vitát és tanácskozást kívánok Önöknek.

Budapest, 2005. 09. 28. Forrás: FVM

GMO HÍREK

AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG HATÁLYON KÍVÜL HELYEZTE A GÉNMODOSÍTOTT TERMÉNYEKRE VONATKOZÓ TILALMAT - A BIZOTTSÁG SÜRGETI AZ EU-JOGSZABÁLY FELÜLVIZSGÁLATÁT

Brüsszel, 2005. október - A Föld Barátai Európa (Friends of The Earth Europe) nemzetközi zöldszervezet felhívásában egy új európai jogszabály meghozatalát sürgeti, amely lehetővé tenné a régióknak, hogy a génmódosított terményekre vonatkozó tilalmat rendeljenek el. A felhívás azt az október 5-i ítéletet követte, amelyet az Európai Bíróság (ECJ) Felső-Ausztria régió ellen hozott, miután a térségben törvényben tiltották be a génmódosított termények termesztését. Az ítélet fő indoka az volt, hogy az elővigyázatosság elve nem szolgálhat a genetikailag módosított szervezetek (GMO-k) betiltásának alapjául, csak specifikus, új tudományos bizonyíték alkalmas erre.

A géntechnológiát betiltó törvényt 2003 januárjában fogadta el Felső-Ausztria tartományi parlamentje. Álláspontját az elővigyázatosság jegyében alakította ki, és azzal érvelt, hogy amíg a génmódosított és a nem génmódosított termények együttélése nincs megoldva, addig a génmódosított szervezetek (GMO-k) termesztését három évre megtiltják. ¹

Közel három év elteltével a Felső-Ausztria ellen hozott ítélet megszületett úgy, hogy még mindig nincs olyan uniós szintű intézkedés, amely megvédené a gazdákat és a fogyasztókat a génmódosított szervezetek okozta károktól. Felső-Ausztria csak egy a 164 régió és a 4500 helyi önkormányzat közül az EU-ban, amelyek GMO-mentesnek nyilvánította magát. ²

Az Európai Bizottság a GMO-mentes térségekkel szem-

behelyezkedik és megvétózta a felső-ausztriai törvényt a közösséget létrehozó szerződés 95 (5). pontja értelmében, amely a környezetvédelmi biztosítékot magában foglaló védzáradékot tartalmazza. Az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) közétette véleményét, amelyből kiderült, hogy a régió nem hozott tudomására olyan új egészségügyi vagy környezetvédelmi kockázatot, amely indokolná ezt a törvényt. A Friends of the Earth Europe 2004 novemberében elfogultsággal vádolta a hatóságot és azt állította, hogy átlépi a saját hatáskörét is annak érdekében, hogy részesüljön a biotechnológiai ipar hasznából. Megalakulása óta az EFSA gyakorlatilag a tagállamok minden egyes, a génmódosított élelmiszerek és termények biztonságosságára vonatkozó felvetését elutasította. ³

A Föld Barátai Európa (Friends of the Earth Europe) géntechnológiai kampányfelelőse, Helen Holder elmondta: "A génmódosított termények elleni mozgalom nem fog megszűnni egy jogszabály meghozatala miatt. Európa-szerte helyi önkormányzatok és régiók ezrei szavaznak ezeknek a nem kívánatos és kockázatos terményeknek a betiltására. Itt az ideje, hogy az európai törvénykezés a többség akaratát tükrözze, és betiltsa ezeket a terményeket egészen addig, amíg a biztonságosságukat nem tudják garantálni."

Az ausztriai régió egyébként azonnal bejelentette, hogy nem fogja feladni, és másnap új jogszabályt nyújtott be a Parlament elé. Érdekesség: Lengyelország 16 régiójából 13 GMO-mentes övezetté nyilvánította magát.

[1] A törvény alapjául a Global 2000 (Friends of the Earth Austria) tagjának, a Werner Mueller tollából származó tanulmány szolgál: "GVO freie Bewirtschaftungsgebiete: Konzeption und Analyse von Szenarien und Umsetzungsschritten".

<http://www.eco-risk.at/de/stage1/download.php?offname=gvofreieZonen&extension=pdf&id=4>

[2] Egy a GMO-mentes régiókról szóló, kiegészítő információkkal ellátott térkép található itt:

<http://www.gmofree-europe.org/>

[3] "Throwing caution to the wind: a review of the European Food Safety Authority and its work on genetically modified foods and crops." Friends of the Earth Europe, November 2004. <http://www.foeeurope.org/GMOs/publications/EFSAreport.pdf>

A BÍRÓSÁGOK "KÖVETKEZETLENEK" AZ ELŐVIGYÁZATOSSÁG ELVÉVEL KAPCSOLATBAN

A szabadpiaci agytröszt, az International Policy Network (IPN) szerint az EU-ban található bíróságok az elővigyázatosság elvét "következetlen és önkényes" módon alkalmazzák, mert nincs standard, jogilag kötelező érvényű definíció. Gary Marchant elmondta, hogy eddig nem volt példa olyan elv alkalmazására, amely nem volt pontosan definiálva. Hozzátette, hogy a legutóbbi környezeti kockázatokkal - így például a veszélyes hulladékokkal, a génmódosított organizmusokkal és a vegyi anyagokkal - kapcsolatos ítéletek vizsgálata azt az eredményt hozta, hogy a bíróságok egymásnak ellentmondó módon értelmezték az elvet.

Az érdekegyeztető kezdeményezés indulásával egy időben támadják az EFSA-t

Fogyasztóvédelmi, környezetvédelmi és egészségvédelmi csoportok üdvözölték, hogy az EFSA október 6-án elindította az új Érdekegyeztető Fórumát Parmában, Olaszországban, de figyelmeztettek, hogy a köz- és a környezeti biztonság előbbre való a kereskedelmi érdekeknél. Sürgetik az EFSA-t, hogy eszközödjön komoly változások a GMO-kal kapcsolatos munkájában.

A fogyasztóvédelmi, környezetvédelmi és egészségvédelmi csoportok nyilvánosságra hozták az EFSA-hoz (2)

címzett követeléseiket:

- Teljesítse kötelezettségét, hogy figyelembe veszi az élelmiszerek hosszú távú biztonságát és a tudományos bizonytalanságot;
- Vizsgálja felül a tudományos testületeit, hogy azok ne legyenek részrehajlóak, és függetlenek legyenek az ipartól;
- Javítson működésének átláthatóságán, és hajtsa végre a megfelelő adminisztrációs magatartásra vonatkozó kódexét.

1. Bővebb információ az Érdekegyeztető Fórumról: www.efsa.eu.int/stakeholder_stakeholder_consultative_platform

2. A 10 pontos követelést támogatja az Európai Közegészségügyi Szövetség, az Eurocoop, az Európai Környezetvédelmi Iroda, a Greenpeace és a Friends of the Earth.

A követelések itt olvashatók: www.foeurope.org/publications/2005/EFSA_stakeholders_challenge.pdf

*Forrás: Föld Barátai sajtóanyag és Biotech Mailout, EEB: Environment Daily.
Fordította: Graczka Sylvia*

Génmódosított élelmiszerek

ATOMENERGIA HÍREK

Az Európai Parlament ipari bizottsága szeptember 27-én megszavazta, hogy kevés híján megkétszerezi az EU-támogatást a szovjet érdekekben épített szlovák atomerőművek bezárására. A képviselők elmondták, hogy az Európai Bizottság által javasolt 237 millió euró, amely a bohunicei állomás 2007-2013 közötti leszerelését fedezné, alulbecsült költségeken alapul, ezért szükséges megemlíteni az összeget 400 millió euróra. Egy eh-

Bohunice

hez kapcsolódó, saját kezdeményezésű jelentésben, az ipari bizottság felszólította a Bizottságot arra, hogy vegye figyelembe a "pontos definícióját" annak, hogy a nemzeti alapokat hogyan kell felhasználni az atomerőművek lesze-

relésére és a radioaktív hulladék kezelésére abban az ajánlásban, amit éppen készül kiadni. Közben 25 EP-képviselő nyilatkozatban támogatja az atomenergiát a klímaváltozás csökkentése érdekében. A deklarációhoz kapcsolódva - az úgynevezett Európai Atomforum szervezésében - a klímaváltozással és az energetika összefüggéseivel foglalkozó szemináriumot tartottak Brüsszelben, az Európai Parlament épületében. Chris Johnston, a Greenpeace aktivistája a szemináriumon elmondta, hogy "a környezetvédők hiteles modelleket

alkottak az EU energiaszektorának újjászervezésére anélkül, hogy szükség lenne atomenergiára".

Forrás: Environment Daily.

Fordította: Graczka Sylvia

TALAJ-KÉRDÉSEK

A KONZULTÁCIÓ TÁMOGATJA AZ EU TALAJ-TÖRVÉNYÉT

Az Európai Bizottság talajmegórással kapcsolatos konzultációjában résztvevők azt mondják, hogy az EU-tagállamok kormányainak leltárt kell készíteniük a szennyezett területekről, és fel kell állítaniuk egy tervet azok helyrehozatalára. A konzultáció egyike az utolsó lépéseknek, amelyek a tematikus EU talaj stratégia novemberi közzétételét előzik meg.

A konzultáció felfedte, hogy az érintett csoportok és az európai állampolgárok szerint a szennyezés az egyik legnagyobb fenyegetés a talajra nézve, ezt követi az erózió és a szerves anyagok csökkenése. A stratégia előkészületénél a Bizottság azt javasolta, hogy olyan törvénytervezetet alkossanak, amely összehangolt megfigyelést követel meg annak érdekében, hogy helyileg azonosítani lehessen szennyezés forrását, és így meg lehessen szüntetni.

Javaslat a talajmegórási keretszabályozásra - a visszajelzések szerint - a legjobb úton halad afelé, hogy megbirkózzon a talajmegórási kérdéssel az EU-ban. 662 szervezet véleményezte a tervet.

A konzultálók támogatják az EU talaj-törvényét

Az uniós gazdák szövetsége teljes mértékben ellenzi az Európai Bizottság tervét, hogy talaj keretirányelvet készítsen, amely a jövő hónapban bemutatásra kerülő tematikus talaj stratégia része lenne. "A talaj abban különbözik a levegőtől és a víztől, hogy tulajdonosa van, és bármely EU stratégiának ezt figyelembe kell vennie" - nyilatkozta a Copa és a Cogeca. "A közös agrárpolitika már így is számos olyan elemet tartalmaz, amely a talajmegórásról szól" - tették hozzá. "Mi ezért nem fogadhatunk el egy talajmegórással kapcsolatos direktívát."

Állásfoglalás:

http://www.copa-cogeca.be/pdf/pr_05_163f_1e.pdf

További információ - Európai Bizottság:

http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/en/com/2005/com2005_0466en01.pdf

tel: +32 2 299 1111

A Környezetvédelmi Főigazgatóság talajmegórással kapcsolatos weboldalai:

<http://europa.eu.int/comm/environment/soil/>

Forrás: Environment Daily Fordította: Graczka Sylvia

MINDENRE VAN ENERGIÁNK?

Az európai parlamenti képviselők intenzív haladást sürgetnek a megújuló erőforrások terén

Több mint 20 ország képviselői intéztek felhívást az EU-hoz, hogy hozzon létre egy kombinált megújuló energiaforrás- és energiahatékonysági ügynökséget (Reees). A deklaráció a legutóbbi, kétévente sorra kerülő, Edinburghben tartott parlamentközi találkozót követte, amely a megújítható energiaforrásokról és az energiahatékonyságról szólt.

A javasolt stratégia szerint kulcsfontosságú az erélyesebb és minél több kötelező érvényű cél meghatározása. A parlamenti képviselők ambiciózus, hosszú távú célja, hogy Európa 2070-re teljes mértékben a megújuló erőforrásokra támaszkodjon az áramellátásban. Az átmeneti célok között szerepel, hogy 2020-ig 33 százalékban legyen megújuló áramforrás, illetve a teljes megtermelt energia 25

százaléka származzon megújuló forrásokból. A közeli jövőben a képviselők azt várják az EU-tól, hogy a következő keretprogramjában tisztán legalább 300 milliárd euró támogatást irányozzon elő a megújuló erőforrásokra, és további 200 milliárdot az energiahatékonyságra. Az ütemterv ambiciózusabb az Európai Parlament által a közelmúltban kiadott tervnél.

A képviselők legelső követelése, hogy a létező, megújuló energiaforrásokra és energiahatékonyságra vonatkozó direktívát hajtsák végre. Azt kívánják elérni, hogy a most meglévő nem kötelező érvényű célok, melyek 2010-es határidőt adnak meg és a megújuló áramforrásokra illetve a bioüzemanyag (szállításhoz) használatára vonatkoznak, kötelező érvényűvé váljanak.

"Ezt egy sor új kezdeményezés kell, hogy kövesse" - mondják a képviselők. Ezek a kötelező nemzeti energiahatékonysági célokat, a megújuló energiaforrások áramhálózatba való integrálását támogató intézkedéseket és egy új, fűtésről-hűtésről szóló direktívát foglalnak magukban. Az utóbbi kezdeményezést elsőként a Parlament környezetvédelmi bizottsága javasolta áprilisban.

Az európai fórum a megújuló energiaforrásokért (Eufores) az év végéig újabb részletekkel szolgál majd a stratégiáról.

További információ - Eufores:

<http://www.eufores.org/>

Forrás: *Environment Daily*.

Fordította: *Graczka Sylvia*

RÖVID HÍREK

AZ EURÓPAI KÖRNYEZETVÉDELMI ÜGYNÖKSÉG (EEA) ÉRTÉKELI AZ EU ZÖLD TÖRVÉNYELNEK HATÉKONYSÁGÁT

A legújabb EU-tagországok most kezdenek bele olyan hatalmas csatornázási beruházásokba, amelyeket több milliárd euróval támogat az Unió. Ezek az államok azt kockáztatják, hogy túlzott mértékű beruházásokat hajtanak végre, hacsak nem hoznak létre olyan ösztönzőket az ipar számára, amely csökkenti a környezet-szennyezést - ismerteti az EEA egy friss jelentése. Az EEA hatáskörébe tartozik az EU politikák hatékonyságának vizsgálata, amelynek egyik első eredménye ez a tanulmány.

Az első jelentésben következtetéseket fogalmaznak meg arról, hogy hogyan hajtotta végre hat EU-tagállam az 1991-es szennyvízkezelési direktívát. A direktíva az egyik legköltségesebb része az EU környezetvédelmi szabályozásának, mert előírt egy nagyon komoly építési programot a kezelési munkák érdekében. Több országban is hiányzó elemnek számítanak az "ár ellen haladó" intézkedések, mint a vízszennyezésre kiszabandó jelentős bírságok, a csatornázási szolgáltatások teljes költségeinek kiszámítása, a vízszennyezési adók kivétele, amelyek mérséklék a szennyezést, olvashatjuk a jelentésben.

A második jelentés áttekintést ad az EU 1994. évi csomagolóanyag direktívájának végrehajtásáról. A legfőbb következtetés, hogy a direktíva képtelen volt betölteni a megelőzési funkcióját (annak ellenére, hogy a politikában erre utalnak elsőként), mert egyetlen egyértelmű célja csak azt követeli meg a tagországoktól, hogy gyűjtsenek be és hasznosítsanak újra minél több csomagolóanyagot ahelyett, hogy előírnák, termeljenek kevesebb hulladékot. Ennek eredményeként a csomagolásból származó hulladék mennyisége az EU-ban 7 százalékkal nőtt 1997 és 2001 között. A direktíva célját tekintve, minden vizsgált tagállam elérte a 25 százalékos újrahasznosítási előírást, amelynek határideje 2001. volt.

További információ:

EEA http://www.eea.eu.int/main_html, tel: +45 33 36 71 00

Szennyvízkezelési jelentés:

http://reports.eea.eu.int/eea_report_2005_2/en

Sajtóközlemény:

http://org.eea.eu.int/documents/newsreleases/urban_wastewater-en

Csomagolásból származó hulladékról szóló jelentés:

http://reports.eea.eu.int/eea_report_2005_3/en

Sajtóközlemény:

http://org.eea.eu.int/documents/newsreleases/packaging_waste-en

Forrás: Environment Daily.

Fordította: Graczka Sylvia

A KORMÁNYOK MEGALAKÍJTJÁK AZ UNIÓ ZÖLDJOGI HÁLÓZATÁT

Új hálózat születik az Unió kormányzati környezetvédelmi jogászainak kezdeményezésére azzal a céllal, hogy javítsák a születő környezetvédelmi jogszabályok minőségét, illetve a meglévők végrehajtását. Az ötletet a jelenlegi brit elnökség vetette fel egy október elején Londonban rendezett találkozón.

A kulcsfontosságú kérdések között szerepel, hogy miként egyszerűsítsék a szabályozást, és tárják fel azokat a területeket, melyek kockázatot képviselnek az uniós joganyag nemzeti jogba ültetése során.

A hálózat tagjai folyamatos elektronikus kapcsolatban állnak egymással, s emellett rendszeres találkozókat is tartanak majd. A britet a soros EU elnökségben egymás után követő két ország, Ausztria és Finnország kormányzati tisztviselői úgy nyilatkoztak, hogy a kezdeményezést támogatják és tovább fogják vinni.

A hálózat kiegészíti majd az Unió meglévő, környezeti felügyelőkből álló informális hálózatát, az Impelt, mely a jogszabályok végrehajtására koncentrál, bár a születőben lévő jogszabályok tökéletesítésében is részt

vesz annak érdekében, hogy a végrehajtás a későbbiekben biztosíthatóvá váljon.

Háttér

http://www.fco.gov.uk/Files/kfile/EnvironmentalLawyers_03-04oct.pdf.

Forrás: Environment Daily.

Fordította: Hargitai Katalin

GYENGÜLŐ KÖRNYEZETI JOGI SZABÁLYOZÁS?

Dimas visszautasítja

a zöld törvényhozás elleni támadásokat

Az EU környezetvédelmi főbiztos, Sztavrosz Dimasz kitarthat amellett, hogy az intelligens környezetvédelmi szabályozás a hosszútávú versenyképesség motorja lehet és nem annak alternatívája. Egyik brüsszeli beszédében Dimasz mítosznak nevezve elutasította azt a három állítást, melyek szerint a környezetvédelmi szabályozás kiszorítaná az ipart az Unióból, munkahelyek megszüntetéséhez járulna hozzá, illetve csökkentené a versenyképességet. A környezetvédelmi kiadások csökkentését sürgető hangok meglepedkeznek azokról a költségekről, melyek a környezetvédelem elmaradásakor merülnek fel. A jobb szabályozás a környezetvédelmi jogszabályok hatékonyságát javítja, "gyorsabb és erőteljesebb haladásra ösztönözve a motort". A beszéd a <http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/05/578> honlapon olvasható teljes egészében.

"Jobb szabályozás": Az EU Bizottság az átvilágított javaslatok egyharmadát szándékozik visszavonni

A Bizottság felülvizsgálta az Európai Tanács és a Parlament elfogadása előtt álló javaslatokat 2004. január 1-ig visszamenőlegesen. Ennek során 183 javaslatot tekintettek át a következő kérdések alapján:

Hozzájárul-e a versenyképesség javulásához? Javítja-e a szabályozást? Van-e reális lehetőség elfogadására, vagy függőben marad? Elavult-e időközben?

A 183 javaslatból mintegy 100 képvisel valóban új jogi kezdeményezést, míg a többi nemzetközi kötelezettségből, adminisztratív döntésből ered, vagy technikai adaptációt képvisel, illetve néhány esetben meglévő uniós szabályozás kodifikációját és egyszerűsítését jelenti. 68 javaslat kerül visszavonásra, melyek vagy nem konzisztensek a Lisszaboni célkitűzésekkel, illetve a "jobb szabályozás" (better regulation) kritériummal, ezáltal valószínűtlen, hogy további előrehaladásukra lehessen számítani a jogi eljárásban, vagy egyszerűen objektív okoknál fogva elavultak. Példaként említhető az

élelmiszerek címkézése, a kamionforgalom hétféje tilalma. Öt javaslat esetében, melyeket a Bizottság továbbra is fenntart, gazdasági hatásvizsgálatot fognak készíteni. Ezek közül egyik a hulladékszállítás ügye.

A fennmaradó 109 javaslatot minden további változtatás nélkül fenntartják. Ezek vagy európai értéket képviselnek, illetve a Lisszaboni folyamatot támogatják, mint a "jobb szabályozás becikkelyezés" javaslatok, vagy pusztán technikai jellegűek.

Az Európai Parlament és a Bizottság között fennálló keretmegállapodás értelmében a Bizottság előzetesen értesíteni fogja a Parlamentet és a Tanácsot a javaslatok formális visszavonásáról.

Következő tennivalók:

A Bizottság "jobb szabályozás" törekvései a továbbiakban arra irányulnak majd, hogy a meglévő mintegy nyolcvanezer oldalnyi uniós joganyagot egyszerűsítsék és korszerűsítsék. A Bizottság 2005 októberében hozza nyilvánosságra a következő időszak munkatervét, és arra kéri a tagállamokat, az ipar képviselőit és a lakosságot, hogy segítsék ezt az egyszerűsítési munkát. Egy internetes párbeszédre is lehetőség nyílik a témában december végéig az alábbi honlapcímen:

<http://europa.eu.int/yourvoice/forms/dispatch?form=418&lang=EN>
<<http://europa.eu.int/yourvoice/forms/dispatch?form=418&lang=EN>>

A Bizottság egyedül nem képes a "jobb szabályozás" célkitűzésének megvalósítására. Ez az oka annak, hogy október 15-ig elkészítették a tagállamok is saját "jobb szabályozás" javaslataikat, a "Lisszaboni Nemzeti Reformprogram" előírása alapján. A Bizottság tájékoztatója és a visszavonandó javaslatok teljes listája elérhető az alábbi honlapcímen:

http://europa.eu.int/comm/enterprise/regulation/better_regulation/index_en.htm

Az Unió zöld stratégiái testesítik meg a "jobb szabályozás"-t ?

Az Európai Bizottság a tagállamok kormányainak küldött dokumentumban vázolta, miként képzelel elkészíteni a hét tematikus környezetvédelmi stratégiát az Unió "jobb szabályozás" tervének megfelelően. Az Unió környezetvédelmi miniszterei a témáról október 17-i brüsszeli találkozójukon tárgyaltak.

A dokumentum álláspontja szerint a hét stratégiát olyan körülmények között alkotják meg, hogy környezetvédelmi célkitűzéseit minimális költséggel és a hasznok

optimalizálása mellett legyen képes megvalósítani. Mind a hét stratégia keresztülment egyfajta "jobb szabályozás" ellenőrzésen, azaz elkészítették hatásvizsgálati elemzésüket, érintetti konzultációt folytattak róluk, illetve megkísérelték egyszerűsítésüket és a "kapcsolatok és szinergiák" minél teljesebb körű kihasználását. A szubszidiaritás és arányosság elvét tiszteletben kell tartják a hatásvizsgálatok során, aminek értelmében például a tagállamok hatáskörében marad annak eldöntése, hogy miként kívánják megvalósítani a hulladék és erőforrás stratégiák célkitűzéseit.

A gazdasági értékelés kitér arra, hogy vajon az egyes stratégiákhoz kell-e jogi javaslatokat is készíteni, s ha igen, mennyire specifikusan. Példának okáért a levegőről és a növényvédőszerrekről szóló stratégiákhoz készített mindkét hatásvizsgálat tartalmaz mennyiségi költség-haszon elemzést, míg a természeti erőforrás és a városi környezet stratégiák inkább minőségi hatásvizsgálaton mennek keresztül.

Ahol lehetséges, ott a stratégiák inkább meglévő eszközökre és politikákra támaszkodnak majd, mint újakat írnának elő. Ahol bizonyos termékek kapcsán tennivalókat írnak elő, azt elsősorban az EU integrált termékpolitikájának, vagy a környezetvédelmi technológiák akciótervének keretében, önkéntes részvétel alapján írják elő.

Follow-up: European Commission

http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/en/com/2005/com2005_0466en01.pdf,

tel: +32 2 299 1111, and working document

http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/en/com/2005/com2005_0466en01.pdf

(COM(2005)466).

Forrás: *Environment Daily*.

Fordította: Hargitai Katalin

Megvitatás alatt az európai fenntartható termelési terv

Az Európai Bizottság által az év végéig felülvizsgálni ígért EU Fenntartható Fejlődési Stratégia remények szerint tartalmazni fogja a legelső akciótervet a fenntartható termelési és fogyasztási minták témájában.

Timo Makela bizottsági tisztviselő szerint a fenntartható termelési és fogyasztási mintázatokra vonatkozó akcióterv lehetőséget biztosít arra, hogy mintegy keretbe foglalja a már meglévő, vagy még csak tervezett uniós kezdeményezéseket ebben a témakörben. Ezek kö-

zött példaként említhető az integrált termékpolitika, vagy a tervek szerint november 23-án nyilvánosságra hozandó természeti erőforrás tematikus stratégia.

Bas de Leeuw az ENSZ Környezetvédelmi Programjától sürgette az Uniót, hogy helyezze a fenntartható termelési és fogyasztási mintázatok témakörét politikai élvonalába, különös tekintettel a fenntartható fejlődési stratégiára, a Lisszaboni Stratégiára és a hét környezetvédelmi tematikus stratégiára. A 2002-ben tartott johan-nesburgi Föld Csúcs felhatalmazása alapján az ENSZ Környezetvédelmi Programja koordinálja a fenntartható termelési és fogyasztási mintázatok témakörében a globális tennivalókat.

Melissa Shinn, az Európai Környezetvédelmi Iroda (EEB) munkatársa attól való aggodalmának adott hangot, hogy a Fenntartható Termelési és Fogyasztási mintázatokról szóló terv csak egy újabb lesz a papírtigrisek sorában, melyeket az Unió gyártott a múltban. Mindezek mellett elismerte, hogy hatékonyá is válhat akár, ha képes lesz feltárni és betölteni a politikák hiányosságait, illetve az ipar törekvéseiről egyfajta sorrendiséget megjelenítő jelzőrendszerül szolgál.

Forrás: ENDS. 2005. 10.07.

Fordította: Hargitai Katalin

Köszönet az 1%-ért!

Ezúton is szeretnénk mindenkinek megköszönni azt a segítséget, amelyet személyi jövedelemadójának 1%-os felajánlásával nyújtott a Magyar Természetvédők Szövetségének. A 2004. évben felajánlott 1 230 973 Ft-ot a Szövetség bioélelmiszerek népszerűsítését támogató programjára költöttük.

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS KÖRNYEZETPOLITIKA - HÍREK AZ EURÓPAI UNIÓBÓL

KIADJA: MAGYAR TERMÉSZETVÉDŐK SZÖVETSÉGE

1091 BUDAPEST, ÜLLŐI ÚT 91/B. III. 21. TEL: 216-7297 FAX: 216-7295 DRÓTPOSTA: INFO@MTVSZ.HU

SZERKESZTŐK: SCHMUCK ERZSÉBET, BOTÁR ALEXA

NYOMDAI MUNKÁK, SOKSZOROSÍTÁS: MTVSZ IRODA KÉSZÜLT 500 PÉLDÁNYBAN

A szerkesztők köszönettel vesznek minden - a hazai környezetvédelemmel és az Unióval kapcsolatos eseményekre, kiadványokra vonatkozó - információt és a hírlevelet érintő egyéb (kritikai) észtevéteket. Lapzártá minden hónap 20-án. A cikkben közölt kijelentések és vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztők álláspontját! A Hírlevélben közölt írások egyeztetés után a forrás feltüntetésével közölhetők más kiadványokban. A hírlevél anyagai, illetve a terjedelmi okokból kimaradt cikkek az interneten is olvashatók: www.mtvsz.hu/EU-oldal. A link: <http://www.mtvsz.hu/eukornypol/hirlevel>